

wildgoose resourcegroup iona community

Vieren

met teksten van de Wild Goose Resource Group

vertaald door roel bosch

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Boekverzorging: Studio Anton Sinke,
www.antonsinke.nl
Foto omslag: Anton Sinke

Original English language text John L. Bell &
Graham Maule and Netherlands/Dutch
translation Roel A. Bosch, copyright © 2015,
2018 WGRG, c/o Iona Community, Glasgow,
Scotland. www.wildgoose.scot
International Copyright Secured. All Rights
Reserved.

To Love and Serve the World, © Kathy Galloway,
Norman Shanks, Ian M Fraser, Ian Bradley, Ron
Ferguson, Peter Millar and Warren Bardsley, a
digital download published by Wild Goose
Publications, The Iona Community, 2016. ISBN:
978-1-84952-479-7. Used with
permission. www.ionabooks.com

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan
de Nieuwe Bijbelvertaling, © 2004/2007
Nederlands Bijbelgenootschap.

ISBN 978 90 239 5577 1
NUR 707
www.kokboekencentrum.nl

© 2018 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht
Alle rechten voorbehouden.

Inhoud

Ter inleiding: van de vertaler	7
Ter inleiding: van de auteurs	11
Over de teksten	13
Hoe gebruik je dit boekje?	19
Morgengebed A: Deze ene aarde!	23
Morgengebed B: Vernieuw het leven	28
Morgengebed C: In het begin	32
Morgengebed D: Het ene lichaam	37
Morgengebed E: Ja, jullie, geschapen door God	42
Morgengebed F: God onder ons	48
Avondgebed A: Toen het nog heel stil was	52
Avondgebed B: We zegenen God!	57
Avondgebed C: Veni Sancte Spiritus	62
Avondgebed D: Adem van God	65
Avondgebed E: In licht en duister	69
Avondgebed F: Boven de avondwolken uit	74
Viering van de tafel	78
• Dankgebed, alternatief 1: onze taal	85
• Dankgebed, alternatief 2: het lied van de aarde	87
Healing service A: dienst van gebed om heelwording en heil	92
Healing service B: dienst van gebed om heelwording en heil	101
Om de wereld lief te hebben en te dienen: een liturgie van toewijding op de dag van Sint Columba, 9 juni	108
Wat we geloven	114
• A. In aansluiting bij de trinitarische belijdenis	114
• B. In verbondenheid met de wereldwijde kerk	115
• C. Dit is waarom de kerk kerk is	116
• D. We vieren het werk van Jezus	117
• E. Dat God er al is in het donker	118

Psalmen	119
• Psalm 8	120
• Psalm 19	121
• Psalm 34	121
• Psalm 40	122
• Psalm 65	123
• Psalm 67	123
• Psalm 71	124
• Psalm 90	125
• Psalm 95	125
• Psalm 121	126
Psalm 131	127
• Psalm 133 en 134	127
Onze Vader	128
Zingen met de Iona Community	129
• Suggesties voor liederen in de morgen- en avondgebeden	133
• Suggesties voor liederen in de dienst van de tafel	134
• Suggesties voor liederen in de dienst van gebed om heelwording en heil	134
• Suggesties voor liederen bij de Columbaviering	134
Meer informatie	135

Ter inleiding: van de vertaler

In de stad Glasgow ligt de basis van de Iona Community. Het mooie eiland Iona met de romantische klank is een tussenstap voor wie leeft in de chaotische wereld waar machten en krachten voortdurend mensen kleineren. Vanaf de crisisjaren 1930 heeft de Iona Community die machten en krachten aangesproken, in het bouwen aan gemeenschappen van mensen van verschillende achtergrond, in daden van verzet en in het werken aan oecumene en gezamenlijk gebed. In de stellige overtuiging van George MacLeod kwam Jezus de timmerman niet om aan theologen en filosofen stof om te overdenken en te bediscussiëren te geven, maar om in Gods naam heelheid en heil te delen met velen.

Ruim dertig jaar geleden kwamen de eerste vonken van de Iona Community ook in Nederland terecht. Doopsgezinden en rooms-katholieken, protestanten, baptisten en kerkzoekers herkenden zich in dezelfde idealen. De maatschappelijke betrokkenheid, het bouwen aan gemeenschap over kerkgrenzen heen en de manier van vieren spraken hen aan en hielpen hen verder. Langzaamaan raakte 'Iona' bekend. In het *Dienstboek* van de Protestantse Kerk Nederland werden enkele liederen uit Iona opgenomen, de Iona-groep Nederland bracht twee boeken met vertaalde liederen en gebeden uit, zo'n dertig Ionaliederen vonden hun weg naar het *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk* (2013, LB). Een vertaling van de liturgie in het *Iona Abbey Worship Book* verscheen.¹ Inmiddels bestaat er een grote en actieve Nederlandse Iona-groep, met een jaarlijks weekend in het Doopsgezind Broederschapshuis in Schoorl en de viering van Columbadag. Door het hele land bestaan regiogroepen. Leden en

¹ *Liturgische bouwstenen*, Anneke Oppewal-Korbijn, Gorinchem 2003.

ter inleiding: van de vertaler | 7

vrienden ontmoeten elkaar daarin maandelijks en delen inspira- tie en gebed – en zeker ook een maaltijd en onderlinge betrok- kenheid. De meesten ervaren hierin een welkome stimulans voor hun bijdrage in de eigen plaatselijke kerkelijke gemeente of paro- chie. Velen hebben ook in hun dagelijks leven iets met de rafel- randen van kerk, geloof en samenleving: buurtpastoraat, diaconaat, studenten- of ziekenhuispastoraat, en de vele gewone kerkelijke gemeenten die allang niet meer ‘gewoon’ zijn.

Ondertussen blijven vanuit de liturgische kring van de Iona Community, de Wild Goose Resource Group, steeds nieuwe tek- sten tevoorschijn komen. Diverse daarvan gingen vertaald in kleine kring ook in het Nederlands rond; op bijeenkomsten van de regiogroepen en in gebedsdiensten in lokale kerken krijgen ze een plaats. Het werd tijd voor een ‘echte uitgave’. Die ligt hier nu voor u.

De meeste teksten komen uit *Wee Worship Book, 5th incarna- tion*: de vijfde editie van het ‘kleine boekje voor vieringen’. (‘Wee’ is Schots voor ‘klein’.) Dit boekje is vooral bestemd voor gebruik in de kleinere groepen, en in avondgebeden, maar bevat ook twee modellen voor het vieren van de tafel met brood en beker. Voor de vieringen op Iona is een ander boek beschikbaar, het *Iona Abbey Worship Book*. Hierin volgt de Community de week, naar de tred van de gasten die op zaterdag binnenkomen en op vrijdag weer vertrekken. Vaste thema’s, Gerechtigheid en vrede, Schepping, Avondmaal, komen in deze Nederlandse uitgave al aan bod in de verschillende gebeden. Wat aparte aandacht vraagt is de ‘Healing Service’, ‘dienst van gebed om heelwording en heil’. In de praktijk van de Ionabeweging is dat een belangrijk thema. In de nieuwe editie van 2017 kreeg deze liturgie een nieuwe vorm, en we kozen ervoor om deze in vertaalde versie ook hier op te nemen.

De eerste christelijke gemeenschap op Iona werd gesticht door Father Columba, in 563. Zijn heiligendag, 9 juni, wordt gevierd als de dag waarop leden en vrienden hun betrokkenheid met de Community vernieuwen. Daarom namen we ook voor deze dag een liturgie op, samengesteld door Kathy Galloway, 2018, en ge- toetst op de Columbadag in Utrecht, 9 juni 2018.

Van veel teksten zijn eerste versies door anderen gebruikt, ge- toetst, aangevuld, van vraagtekens voorzien. Ik dank hen harte-

lijk, en noem daarbij met name de klankbordgroep die er uitvoerig over mailde of een hele zaterdag rond de tafel heeft gezeten: Dirk Strasser, Jan Maasen, Joke de Zwaan, Erna Treurniet, René Silvis, Teun Kruijswijk Jansen.

Het blijft een risico, teksten als deze te vertalen. De speelsheid van het Engels vindt niet steeds zomaar een tegenhanger in het Nederlands. Beelden over God en engelen uit de oude teksten van Carmina Gadelica plaatsen je in een andere wereld. Bewust zetten teksten in een litanie mij als hoorder of lezer soms op een verkeerd been. Dat dan toch weer het goede been blijkt te zijn: in de wereld van God zien de dingen er immers soms opeens heel anders uit!

In goed geordende kerken kan het zijn dat teksten die eenmaal zijn goedgekeurd en gedrukt daarna onveranderd gebruikt moeten worden. Met dit boekje ligt dat anders. 'Wees geen fundamentalist, ook niet als het om onze eigen teksten gaat', raden de schrijvers ons aan. Sommige teksten zijn best lang, andere kunnen pittig van inhoud zijn. Voel je vrij – en toch, tegelijk: waag het er ook maar eens op, en merk wat er gebeurt als je ze onveranderd en onvermengd en onverkort gebruikt. En wat ga je doen met die verdeling van rollen, zoals aangegeven? Dat is misschien vreemd als je uit reformatische of evangelische of doopsgezinde hoek komt, en dat 'rooms' vindt klinken. Maar probeer het maar. Er kan echt iets gebeuren. Psalm 136 gaat ons daarin voor. Best lang, best veel beurtspraak, en toch staat het als een huis:

Loof de Levende, want hij is goed –
zijn liefde blijft altijd bestaan!

Roel Bosch
Zeist, augustus 2018

Ter inleiding: van de auteurs

‘Als het niet kapot is moet je het ook niet maken’, zeggen ze, als het gaat over je auto. ‘If it’s not broken, don’t fix it.’ Geldt dat niet ook voor de eredienst, de liturgie, het vieren in kerk en daarbuiten? Woorden die je vaak samen met anderen gezegd, gebeden en gezongen hebt worden steeds rijker. Ze winnen aan diepte, roepen associaties op, maken gevoelens wakker. Waarom zou je ze willen vervangen?

Als eredienst een oefening is in tevredenheid kunnen we dezelfde liederen en gebeden blijven gebruiken. Maar dan krijgen we er wel twee effecten gratis bij, en het is goed daar aandacht aan te geven.

Om te beginnen: teksten die we bidden en zingen vormen dat wat we geloven. En wat we geloven komt tot uiting in wat we bidden en zingen. Dan is het belangrijk dat we voor ogen houden dat die teksten kloppen met de waarheid die aan ons gegeven is, Gods openbaring. En dat ze óók aansluiten bij de werkelijkheid die we nu waarnemen. Dus: als we God danken voor de schoonheid van de aarde kon dat een eeuw geleden voldoende zijn.

Maar als we nú zingen over die schoonheid, weten we ook hoe- zeer mensen die bedreigen. Dan kunnen we er niet omheen woorden te vinden voor onze verantwoordelijkheid. Onze bewondering wordt daar niet minder door. Van oude teksten kun je niet verwachten dat ze de werkelijkheid zoals we die nu waarnemen binnen brengen in een viering.

Daarnaast: wat we zeggen en zingen bieden we als gave aan God aan. Zit God te wachten op een gebedsmenu dat jaar in jaar uit hetzelfde blijft? Niets kwaads over teksten van vroeger – hun geestelijke kracht en schoonheid mogen er zijn. Maar vergelijk het met je vrienden: als je bij ieder feestje hetzelfde cadeau meeneemt geef je niet de indruk dat er groei zit in jullie relatie.

Terwijl de gevestigde kerken vaak aarzelen om te experimenteren moeten zij die werken aan de rafelranden van kerk, geloof en samenleving wel op zoek gaan naar iets anders. Zij merken dat outsiders én insiders niets kunnen met saaie liturgie, met teksten waar geen muziek in zit en een inhoud die losstaat van wat mensen meemaken. Als voorbeeld van andere taal, andere vormen, bieden we daarom dit boek aan. Het is de vijfde editie: tien-tallen jaren geleden verscheen een eerste, tien jaar geleden een vierde, en nu werd het tijd voor een nieuwe uitgave. Daarin is weinig gelijk aan de vierde, die zijn waarde blijft behouden.

We danken iedereen die ons hielp om deze liturgische teksten te schrijven en te verbeteren. We danken God van wie alle zegen komt, en aan wie we alles wat hierin geschreven is aanbieden.

John Bell

Graham Maule

Wild Goose Resource Group, december 2014

Over de teksten

Een paar opmerkingen bij de inhoud van dit boekje.

Stilte en (Rust)

Hier en daar vind je de woorden Stilte of (Rust). Lees deze woorden als suggestie, niet als bevelen.

Al te vaak stromen reeksen woorden onze oren in en uit, zonder dat we de ruimte hebben om erbij stil te staan. Gebeden die anderen namens ons uitspreken worden ook echt onze eigen gebeden als we onze eigen gedachten, onze eigen verwondering, onze eigen dank bij de woorden kunnen voegen. Liturgie biedt het geraamte, de mensen die de liturgie vieren zorgen voor het vlees op de botten. Vandaar dus die stilte en rust. Een stilte mag wel een minuut of langer duren, een rust ongeveer 10 tot 20 seconden, een of twee keer ademen.

Psalmen²

We namen achter in de uitgave de teksten van diverse psalmen op. Naar deze psalmen wordt verwezen in de tekst van de verschillende vieringen. Je kunt ook een andere psalm kiezen, we voegden enkele suggesties toe.

In het originele *Wee Worship Book* gaat het vaak niet om een vertaling, maar om een parafrase, een omschrijving. Daar is veel voor te zeggen; de taal en beeldspraak van de psalmen is niet vanzelf toegankelijk. Wat betekent 'Sion' (Psalm 65:134)? En wat moet ik denken bij: 'Israël, hoop op de heer' (Psalm 131)? En als een psalm opgewekt begint en daarna opeens in een klacht verandert, kunnen we daar dan wel bij (Psalm 40)?

² Deze paragraaf is een naar de Nederlandse situatie toegeschreven herziening van de originele tekst.

Toch lieten we die bijbelse taal hier intact. In het Nederlands taalgebied zijn er prachtige hertalingen van de psalmen beschikbaar, van Huub Oosterhuis, van Gerard Swüste bijvoorbeeld,³ en is ook naast de *Nieuwe Bijbelvertaling* de *Bijbel in Gewone Taal* beschikbaar. Daarnaast valt op dat in de parafrase de psalmen al gauw uit hun Joodse context zijn weggeschreven, en ‘algemeen’ zijn gemaakt. Maar kan dat zomaar, met deze teksten die Jezus van Nazaret als Jood bad, zong en zo vaak ook met anderen deelde?

Ten slotte: elke vernieuwde of herschreven tekst roept weer eigen vragen op. Dat kan ook niet anders: we voegen ons in een vorm van dichten, geloven en zingen van duizenden jaren terug. Zo raken we in gesprek, in contact met anderen, die van hun weg met God en de vragen van het leven spreken, blij of bedroefd of boos of tot rust gekomen. Zo oefenen we ons in om-denken, in denken in een ander perspectief. Zodat we doorhebben dat het soms gewoon móet, woorden uitspreken die je amper voor mo- gelijk houdt:

De leiders van de aarde buigen voor u,
de armen en vervolgdens dansen van blijdschap.
(*Morgengebed A*)

Waar we ons wel aan hielden: bij psalmen van meer dan tien ver- zen maakten we een uitsnede. Dat is dan steeds aangegeven. Voel je vrij de Bijbel zelf ter hand te nemen.

Vormen die uitgaan van ‘Carmina Gadelica’

Het woord ‘Keltisch’ klinkt voor velen als een ideaal alternatief voor wat we in de kerk gewend zijn. Alleen: we weten er eigenlijk maar heel weinig van. Uit de tijd van de Keltisch-christelijke kloosters is weinig overgeleverd.

Maar we hebben wel een bijzondere verzameling van liederen, gebeden, spreuken met de naam ‘Carmina Gadelica’, Lieder van de Gael, de Gaelic sprekende Schotten. De teksten werden

³ *Honderdvijftig Psalmen vrij*, Huub Oosterhuis, Amsterdam 2011; *Altijd het- zelfde lied. 150 psalmen bewerkt en toegelicht*, Gerard Swüste, Vught 2016.

verzameld door Alexander Carmichael, een belastingambtenaar die in heel Noordwest-Schotland van plaats naar plaats trok om belasting te innen. Hij noteerde wat mensen op heel verschillende plaatsen uit hun hoofd zeiden en zongen. Die teksten passen bij hun dagelijks leven en werk. Deze teksten zijn meer authentiek ‘Keltisch’ dan veel wat later onder die titel is uitgegeven.

We stelden twee liturgieën samen, één voor de morgen, één voor de avond, met teksten die uit deze bron komen. Soms letterlijk, vaker indirect ontleend. Immers, de meeste teksten in Carmina Gadelica zijn voor persoonlijk gebruik. Hoe dan ook getuigen de teksten van het levende en betrokken geloof in situaties van schaarste. Ook daar waar geen priesters en dominees waren ging het geloof in deze teksten verder!⁴

Wat wij geloven

Zo nu en dan zoeken mensen naar een compacte tekst die uitdrukt wat ze geloven. Met die wens zijn in dit boekje vijf teksten opgenomen, onder de titel ‘Wat wij geloven’. Het zijn tijdelijke teksten, ontstaan vanuit een vraag, in een bepaalde context. Dat geeft ze waarde, maar daarmee zijn het zeker geen geloofsbelijdenissen in de klassieke zin.

Nadenken over de bijbellezing⁵

Hoe gaat de Bijbel open, hoe komt de Bijbel tot spreken? In veel tradities houdt een voorganger een preek, homilie, overdenking, of hoe je het ook maar wilt noemen. In dit boekje, bij deze vieringen, stellen we een aantal andere vormen voor. Hierin kunnen de aanwezigen actief participeren. Dat wil nog niet zeggen dat iedereen iets moet zeggen. ‘Moeten’ hoort er al helemaal niet bij in de liturgie!

In wat nu volgt ontbreekt de mentaliteit van het enige juiste

⁴ Meer hierover in *Er zijn. Keltisch-christelijk geloven*, Roel A. Bosch, Zoetermeer 2013.

⁵ De inleiding van deze paragraaf is een naar de Nederlandse situatie toeschreven herziening van de originele tekst.

antwoord. De voorganger is niet de expert die zal beoordelen welke bijdrage aan de verwachtingen beantwoordt. De voorganger maakt het mogelijk dat de aanwezigen de Bijbel onderzoeken, proeven, ervaren.

Denk aan de bijbelpassages waarin de Bijbel wordt voorgelezen.⁶ Daar klinkt de Bijbel hardop, als woord voor allen die eromheen staan, het luisterende volk. Het lezen van de Bijbel in de liturgie is niet 'bijbelstudie'; wij gaan ervan uit dat de meeste aanwezigen met aandacht luisteren terwijl er één voorleest.

Daarna hebben ze genoeg aan hun ervaring, hun intuïtie en hun verstand om het gelezen gedeelte te vatten. Wie de tekst in de Herziene Statenvertaling wil vergelijken met die in de Nieuwe Bijbelvertaling of de Bijbel in Gewone Taal, moet dat maar thuis doen.

WAT KON IK ME HERINNEREN?

Stel dat het bijbelgedeelte goed bekend is, nodig de deelnemers dan uit om het verhaal uit hun geheugen te herhalen, en het aan elkaar te vertellen in de goede volgorde. Dat kan apart in kleine groepen of direct plenair.

Daarna leest iemand de passage voor; de opdracht is om dan goed te luisteren, en te noteren wat ze zich niet herinnerd hadden. Daarna kunnen de aanwezigen in gesprek gaan over de vergeten details. Waren die belangrijk? Waarom wisten we ze niet meer?

WAT DOET DIT HIER?

Veel verhalen in de Hebreeuwse Bijbel (het 'Oude Testament') klinken ons vreemd in de oren. Het boek Rechters staat er vol mee! Als het om zo'n lezing gaat, laat die dan twee keer lezen. Na de eerste lezing zeg je: 'Dit horen we zo meteen nog eens. Daarna delen we met elkaar het antwoord op deze vraag: "God kon zoveel mogelijke bijbelteksten geïnspireerd hebben. Waarom zou nu juist dit verhaal zijn opgenomen?"'

Dan klinkt de lezing nog eens en stel je diezelfde vraag nog eens, en de mensen bespreken de vraag met elkaar, in kleine

⁶ Bijvoorbeeld Lucas 4:16-30, Nehemia 8.

groepen. Na vijf minuten horen mensen van elkaar de reacties. Daarna stopt het. Een nette samenvatting is helemaal niet nodig. Gewoon, bedankt voor het samen openen van het Woord!

RECHT OP WEERWOORD

De meeste brieven in het Nieuwe Testament zijn geschreven door Paulus en anderen, gericht aan specifieke gemeenten. Na zo'n lezing kunnen we met elkaar in gesprek gaan over:

- Wat zou er gebeurd zijn, dat deze brief nodig was?
- Als Paulus, of iemand anders, dit aan onze gemeente zou schrijven, hoe zouden we dan reageren?

Lees de passage een tweede keer, voordat het gesprek begint.

ALS IK ER GEWEEST WAS...

Een lezing die gaat over een gebeurtenis waarbij meerdere mensen betrokken waren, kun je laten volgen door de vraag: 'Als jij erbij was geweest, en je had aan een van de mensen daar een vraag kunnen stellen, wie had je dan aangesproken en wat had je dan gevraagd?'

EN, HOE GAAN WIJ NU VERANDEREN?

Deze vorm maakten we voor het eerst mee tijdens een mis in een rooms-katholieke kerk in Brussel, en sluit aan bij een lezing uit een van de vier evangeliën. De meeste mensen kennen die teksten wel, maar deze vraag nog niet: 'Als dit het evangelie van Jezus de Heer is, bedoeld om ons leven te veranderen, hoe moet mijn leven veranderen, nu ik dat evangelie gehoord heb?'

Mensen kunnen hierover in vijf minuten van gedachten wisselen. Na vijf minuten stoppen ze, zonder dat ze per se moeten rapporteren. Wel kan de leider nog vragen of iemand iets wil zeggen wat ze met allen wil delen. Daarna kan ze zelf afsluiten met een eigen gedachte of perspectief.

STILLE OVERWEGING

Drie of vier minuten samen stil zijn, waarbij ieder kan nadenken of mediteren of bidden rond de lezing, of gewoon stil zijn. We raden aan om vooraf te zeggen hoelang de stilte ongeveer duurt.

De stilte kan beginnen en eindigen met dit gebed: God,
spreek, als we luisteren,
God, spreek, als we denken,
spreek, dat onze ziel de diepte kan peilen.

Staan en zitten

Tijdens de viering kunnen mensen kiezen tussen zitten en staan. Het is mooi om te staan tijdens de opening, het slot en bij het zingen. Je kunt mensen uitnodigen op te staan, met woorden, een gebaar, of simpel door het voorbeeld te geven.

Hoe gebruik je dit boekje?

1. Zeg niet: 'Ik probeer de eerste drie bladzijden en zie of het werkt.' Blader en lees door het hele boek, en ontdek hoe divers de teksten zijn.
2. Zeg niet: 'Dit kan ik op zondag in mijn gemeente helemaal niet gebruiken. De mensen zijn er nog niet klaar voor.' Als je dat zegt, klink je alsof je vastgeroest zit aan wat je altijd gewend bent, en wat in jouw kerk of gemeente nu eenmaal altijd zo gaat. Of als iemand die geen vertrouwen heeft in eigen voorkeur, of de nieuwsgierigheid en gevoeligheid van de eigen gemeenschap. Laat je verrassen door wat er gebeurt als je deze teksten aan mensen meegeeft.

En verder: dit materiaal is *niet in de eerste plaats bedoeld voor zondagmorgen*. Je kunt gedeelten ervan dan wel gebruiken, maar het komt het best tot zijn recht in andere bijeenkomsten, als het niet door één maar door verschillende deelnemers gelezen en gebeden wordt.

3. Ga er niet van uit dat één persoon alles zal lezen. In elke liturgie kunnen tot *vier of vijf voorgangers* of lezers een rol krijgen. Die kunnen zich meer op hun gemak voelen in hun rol, als ze eerst een kans hebben gehad om te oefenen. Ervaren voorgangers kunnen eraan gewend zijn om dingen in het openbaar te doen, en het op het laatste moment te regelen. Maar mensen die geen getraind en ervaren voorganger zijn, kunnen beter de kans krijgen om gewend te raken aan de woorden. Dan lezen ze die met meer vanzelfsprekendheid en overtuiging.

Iemand die nog geen ervaring heeft, kan het beste beginnen met de korte openings- of slotgedeelten. Als het bevalt, groeit zij of hij dan wel door naar een taak die wat meer vraagt. De rol die de meeste ervaring, gevoeligheid en eenvoud vraagt is het lezen van de bijbellesing. Wie die lezing

‘goed’ uitvoert, helpt de mensen stil te staan, na te denken, te bidden rond die woorden.

4. *Wees geen fundamentalist* in het gebruik van dit boek. Prima om weg te laten, te wijzigen of aan te vullen in de tekst, als de situatie daar om vraagt.
5. Denk er goed over na hoe je de mensen wilt laten zitten. Wij geven de voorkeur aan een cirkel, een halve cirkel, of een opstelling met drie zijden. Vaak vinden mensen (vooral man- nen?) het vanzelfsprekend dat mensen zitten als in een collegezaal, in rechte rijen van mensen die de spreker aankij- ken. Alleen, God roept ons om een gemeenschap te vormen, waar allen elkaar in het oog houden. Laten we dan niet als vreemden naast elkaar gaan zitten.
6. Als ergens een *liturgische handeling* wordt voorgesteld, voer die dan ook uit. Ook al hangt er een lamp aan het plafond, het fysiek aansteken van een kaars met een lucifer of een aan- steekkaars maakt iets wakker. Daden spreken vaak duidelijker dan woorden. Check vooraf wel even of die kaars en lucifers er zijn! En neem voor de gebaren de tijd en de ruimte.
7. *Zing!* In dit boekje zijn geen liederen opgenomen. Maar er zijn veel liederen beschikbaar. De twee Ionaliedboeken en de liede- ren uit het Ionarepertoire in het *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk* en *Zangen van zoeken en zien* vind je achterin ver- meld. Daarbij staan ook suggesties voor de verschillende mo- menten in de vieringen, en voor de vieringen rond de tafel en bij het thema heelheid.
8. Dit boek zal op heel veel plaatsen gebruikt worden: in de woonkamer, op een plein, het strand... Vandaar dat we geen aanwijzingen over zitten of staan opnemen. Denk daar zelf vooraf over na.
9. Zoveel mogelijk gebruikten we inclusieve taal. God gaat ‘hij’ of ‘zij’ te boven. In de originele Engelse tekst komt wel regelma- tig de naam ‘Lord’, ‘Heer’, voor, omdat die in de African-Ameri-

can geloofsgemeenschappen niet gemist kan worden. In de Nederlandse uitgave kiezen we voor het omgekeerde: waar 'Eeuwige', 'Levende', 'Aanwezige' staat mag u ook, als dat bij u past, 'Heer' lezen.

In de psalmen hielden we ons aan de tekst van de *Nieuwe Bijbelvertaling* (NBV) – die zelf in de aantekeningen de suggestie geeft om overal waar 'Heer' staat te lezen: Ene, Eeuwige, Levende, Aanwezige.

Het advies van Paulus blijft van kracht: zeg of doe niets dat ergernis oproept!

Morgengebed A Deze ene aarde!

BIJ HET BEGIN

God, u roept de dag wakker te worden;
u zegt de morgen dat ze de aarde mag wekken.

**Groot is uw naam,
groot is uw liefde!**

De velden en de akkers zingen van vreugde, de
bomen klappen in de handen.

**Groot is uw naam,
groot is uw liefde!**

De leiders van de aarde buigen voor u,
de armen en vervolgdens dansen van blijdschap.

**Groot is uw naam,
groot is uw liefde!**

Uw liefde en recht houden altijd stand,
fris als de morgen, zeker als de opgaande zon.

**Groot is uw naam,
groot is uw liefde!**

LIED

GEBED

Laten we bidden.
Van voordat de wereld begon
tot na het eind van de eeuwigheid bent
u God.
Van dat de oervloed tevoorschijn brak

totdat de wind ophoudt met jagen
bent u God.

In de immense ruimte van het universum
en in de verborgen schuilhoeken van ons hart
bent u God.

**U bent onze God,
we zegenen u!**

De wereld is zo mooi,
schoonheid zo kwetsbaar,
en dat allemaal in onze onhandige handen –
we hebben u nodig, God!

We hebben u nodig, God!

Mensen denken dat hun kennis eindeloos is,
we moeten het doen met deze ene aarde, en
wat we niet weten, dat weten we niet – we
hebben u nodig, God!

We hebben u nodig, God!

We kunnen heel goed leven zonder u,
we zijn vrij om tegen u in te gaan,
we zijn heel goed in het vereren van wat we zelf denken en doen –
we hebben u nodig, God!

We hebben u nodig, God!

En toen kwam u zelf bij ons, onder ons, u
zat naast ons,
u hoorde ons praten, zag dat we u over het hoofd zagen, u
heelde onze pijn en liet toe dat we u verwondden,
u hield van ons tot het eind
en overwon onze haat, al onze haat –
we hebben u nodig, God!

We hebben u nodig, God!

Want ú bent God, niet wij – we
hebben u nodig, God!

We hebben u nodig, God!

(RUST)

Luister, want de God die ons schiep zegt:

‘Wees niet bang,

ik heb jullie vrij gemaakt.

Ik heb je bij je naam geroepen:

je bent van mij.

Je bent kostbaar voor mij,

ik houd van je,

ik houd je hoog,

ik ben met je.’

(RUST)

Daarom zeggen we samen:

Schepper van allen,

we zijn uw kinderen,

ontstaan uit uw aandacht,

dragers van uw beeld en gelijkenis.

Vandaag

gaan we in uw licht,

volgen we uw Zoon,

leven we door uw Geest.

Vandaag

geven we u

geen gaven die ons niets kosten

want dit is de dag

die u gemaakt hebt:

Laten we blij zijn en ons verheugen. Amen!

PSALM 8

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Luister naar Gods woord voor Gods mensen!

LEZING VAN DE TEKST

(MOGELIJK:) STILTE

Voor het woord van God in de Bijbel,
voor het woord van God om ons heen,
voor het woord van God in onszelf:

dank u, God!

(MOGELIJK:) OVERWEGING

GEBEDEN VAN BETROKKENHEID

Laten we bidden.

Aan u kunnen we niet ontsnappen,
aan u kunnen we geen weerstand bieden. Want
ook al zijn uw wegen niet onze wegen, uw
gedachten niet onze gedachten –
van uw Woord, van uw wil hangt alle leven af.
Wat verkeerd is zet u recht,
en daarom vertrouwen we u,
en bidden we:

God van recht en gerechtigheid,

laat u kennen!

Waar hongerigen tekortkomen
terwijl verzadigden zich overeten,
waar armen moeten bedelen
terwijl rijken steeds grotere schatten opstapelen, waar
tirannen in het stof bijten
terwijl hun opvolgers geen haar beter zijn: God
van recht en gerechtigheid,

laat u kennen!

Waar gevangenen aan hun lot worden overgelaten en
vluchtelingen geminacht worden,
waar mensen met een achterstand buiten blijven staan en
mensen met een beperking in de marge terechtkomen, waar
gender, ras of religie reden zijn voor verdachtmaking of juist
privileges en voorrechten oproepen:

God van recht en gerechtigheid,

laat u kennen!

Voor hen die spreken namens wie de eigen stem verloor,
voor hen die de vervolgd en verdedigen,
voor hen die opstaan voor een betere wereld,
voor hen die gaan voor een leven in eenvoud,
voor hen die hun geloof in Jezus delen
op plaatsen waar geloof verdacht is:
God van recht en gerechtigheid,
laat u kennen!

En voor ons,
dat we u dienen en liefhebben met
lichaam en geest, hart en ziel:
God van recht en gerechtigheid,
laat u kennen!

God, hoor ons gebed
en maak dat we graag en van harte uw
bedoelingen dienen,
in Jezus' naam.
Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Van waar we zijn
tot waar u ons nodig hebt,
Jezus, ga ons voor!

Van wat we al wisten
tot uw openbaring die ons de mond laat openvallen,
Jezus, ga ons voor!

Om deze wereld te veranderen
totdat ze sprekend lijkt op uw wereld van liefde die komt,
Jezus, ga ons voor!

Verrassingen staan klaar voor hen die God liefhebben,
Jezus, ga ons voor!

Morgengebed B: Vernieuw het leven

BIJ HET BEGIN

Weg die verder gaat dan waar wij kunnen komen,
Waarheid die achter elk mysterie verborgen ligt, Leven
dat zich deelt in al wat leeft,

Wij prijzen u.

Zalf voor elke wond,
Hersteller van alle gebrokenheid,
Vroedvrouw van een betere toekomst,

Wij prijzen u.

Grond van alle bestaan,
Rechter van alle volken,
Geweten van het heelal,

Wij prijzen u.

Maker, Verlosser,
Hartsvriendin, Metgezel,
Verbinder, Inspirator,
God, alle namen te boven:

Wij prijzen u.

LIED

GEBED

Laten we bidden.
God, goede God,
u biedt ons de kans uw goedheid te delen.
In uw licht zien we dat alles anders kan, en
zo zeggen we:

**Heilige God, heilig
en krachtig,
heilig en onsterfelijk,
ontferm u over ons.**

U bent het woord achter alle woorden,
de kalmte in het hart van de orkaan, de
energie die de schepping draagt.

U bent daar,
in de pijn achter de tranen,
in de lach in de ogen,
in het verlangen in het hart. U
deelt dat allemaal,
en u geeft ons nog veel meer.

Open ons daarom, God,
met onze opgesloten levens,
met onze ingestudeerde gedachten,
met onze voorspelbare gebeden.

Open ons voor de diepten die we nog niet kenden,
voor de waarheden die we steeds vermeden,
voor de paden die we niet gegaan zijn,
voor de schoonheid die we nog nooit bewonderden.

En open ons voor Jezus,
die alles bij elkaar houdt, in uw naam, om
ons de vrijheid te geven.

Amen.

PSALM 67

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Lezing van de tekst, daarna:

Het woord van God voor de mensen van God!

Wij danken God!

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN VAN BETROKKENHEID

Laten we bidden.

Omdat u, God, van de wereld houdt, omdat
u in Jezus voet op aarde hebt gezet, durven
we u te bidden:

God, zend uw geest,

Vernieuw het leven van deze aarde.

Dat de woorden van uw oude boek
zich verbinden met het leven van de wereld nu, dat
de dringende oproep van Jezus
onze terughoudendheid overwint:

God, zend uw geest,

Vernieuw het leven van deze aarde.

Dat zij die regeren
hun harten keren tot hen over wie ze gezag hebben,
dat de bevoorrechten hun isolement verbreken
en de kwetsbaarheid zien van wie te weinig heeft:
God, zend uw geest,

Vernieuw het leven van deze aarde.

Dat zij die zonder schaamte de planeet misbruiken zich
realiseren hoe kwetsbaar ze is,
dat de pijn van wie lijden
bij wie gezond zijn het vermogen om te helen wekt,
God, zend uw geest,

Vernieuw het leven van deze aarde.

Dat onze overtuigingen en onze inzet op elkaar aansluiten; dat
onze theorie en onze praktijk,
dat onze gebeden en onze politiek,
dat ons geloof en ons leerling-willen-zijn elkaar raken: God,
zend uw geest,

Vernieuw het leven van deze aarde.

Overtuig ons, goede God, dat
het materiële ertoe doet,
dat alles roept om verlossing.

En omdat u in Jezus
allen bestemd hebt voor verandering en vernieuwing, help
ons om te leven in dienst van uw doel.
Zo bidden we in Jezus' naam,
Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Is het waar dat God van de wereld houdt?

Amen, dat is waar!

Is het waar dat God van alle mensen houdt?

Amen, dat is waar!

Is het waar dat God alle dingen nieuw zal maken?

Amen, dat is waar!

Kom op, laten we dan op weg gaan, als
mensen die God heeft geroepen,
om getuigen te zijn van de liefde en de gerechtigheid van de hemel,
bakens van licht,
tekens van verandering,
want daaruit bestaat Gods koninkrijk.
Amen.

Morgengebed C In het begin

BIJ HET BEGIN

In het begin,
voordat de tijd bestond, voordat de mensen bestonden,
voordat de wereld begonnen was,
was God.

Hier en nu,
tussen ons in, naast ons,
helderder dan de lucht, dichterbij dan onze adem
is God.

In alles wat komt,
wanneer wij tot stof zijn weergekeerd en
de menselijke kennis voltooid is,
zal God zijn.

Niet wanhopig om de aarde, maar vol plezier in haar, niet
boos op de wereld, maar klaar om die te verlossen door
Jezus Christus,
door de kracht van de heilige Geest,
**was God,
is God,
zal God zijn.**

LIED

GEBED

Laten we bidden.
Heilige en gulle God,
we leven in een wereld vol wonderen,

ontsprongen aan uw eindeloze verbeeldingskracht.
Het universum is uw schepping,
geboren uit liefde en gulheid.

Laat uw naam geheiligd worden!

Door eeuwen van denken en zoeken,
door tora en door wijsheid, inzicht en ervaring,
kwam uw wil, uw bedoeling aan het licht,
totdat in Jezus alles wat tot dan verborgen was openbaar werd, en
de hemel de aarde raakte.

Laat uw naam geheiligd worden!

In de schoonheid van de aarde, in
de stilte van ons hart,
in de verbondenheid in uw kerk,
in alle daden van goedheid en vriendschap, in
vergeving vanuit het hart
en in de aanbidding in onze ziel
bevestigt de Geest de waarheid waaruit we leven.

Laat uw naam geheiligd worden!

En als we dit weten
en toch tekortschoten in liefde tot u, onze Schepper,
aarzelden om uw Zoon te volgen,
twijfelden aan de kracht van de Geest,
Heer, ontferm u over ons.

Heer, ontferm u over ons.

En als we toch troost belangrijker vonden dan eerbied, liever
onze behoeftes vervulden dan dat we uw wil deden, als we
liever mindere goden dienden,
een goedkoper evangelie volgden,
Christus, ontferm u over ons.

Christus, ontferm u over ons.

En als we toch uw openhartigheid beantwoordden met
het voor onszelf houden van onze rijkdom,
met het zoeken van het gezelschap van ons soort mensen, met
gesprekken over zaken die nergens toe doen,

en in dit alles onze betrouwbaarheid op het spel zetten en
het vertrouwen in ons geloof verloren,
Heer, ontferm u over ons.

Heer, ontferm u over ons.

(RUST)

Vergeef ons, God,
maar niet om ons geweten in slaap te sussen
totdat we weer tijd hebben om ons schuldig te voelen.
Vergeef ons,
zodat we het verzet tegen uw wil opgeven,
en zo vrienden worden van dat wat u voor ogen heeft, waardevolle
metgezellen van Jezus,
in wiens naam we bidden.

Amen.

PSALM 95

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Hoor het woord van God.

Ons hart en onze oren staan open.

Dank de Ene wiens woord leven geeft.

Gezegend zij God in eeuwigheid!

OVERWEGING OF STILTE GEBEDEN

VAN BETROKKENHEID

Laten we bidden:
dat het niet lang duurt, God,
dat het niet lang duurt
voordat de wereld waar we om bidden en
de wereld waarin we leven
één zijn.

Dat het niet lang duurt
voordat de heerschappij van geld over goed,
van wit over zwart,

van man over vrouw,
van mensen met privileges over mensen die niets te zeggen hebben,
verleden tijd is,
niet iets waar we het maar mee moeten doen.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt, God,
voordat de aarde niet langer lijdt
door menselijke zelfzucht,
dat de dalen kunnen zingen, de
weiden lachen
en dorre vlakten een waas van voorjaarsgroen tonen.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt
voordat economische macht zich laat narekenen,
en geld en bezit hand in hand gaan met goede keuzes.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt
voordat de landen die ooit vanuit het Westen het
evangelie ontvingen
ons tonen dat Christus groter is dan
wij ooit dachten.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt
voordat we de veilige vluchtheuvels
van pessimisme en cynisme achter ons laten, en
bronnen van hoop vinden,
rijker dan de ondiepe poeltjes van optimisme.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt
voordat we onszelf rechtstreeks aangesproken weten door uw stem,
juist zoals het de eerste leerlingen overkwam:
zij hoorden hoe de vreemdste mensen de
grootste roeping ontvingen.

Laat het niet lang duren!

Dat het niet lang duurt, God!
En om de komst van die dag te bespoedigen,
laat profeten opstaan
die ons helpen om beter te kijken.

Laat profeten opstaan
die ons altruïsme groter maken
en onze begeerte kleiner.

Laat profeten opstaan
die ons laten merken dat u geen favoriet ras hebt,
en dat de hemel geen favoriete taal kent.

Laat profeten opstaan
die de kloof dichten waar zovelen in vallen.

Laat profeten opstaan
die vandaag de waarden en waarheden helder maken waar
Jezus in zijn tijd over sprak,
en die spreken met de moed en het vuur van hen
die de komst van de Heer met eigen ogen gezien hebben.

**En als u die profeten niet laat opstaan, laat
dan in ons opstaan
die heilige rusteloosheid
om uw werk te doen
en uw mensen te redden,
in Jezus' naam. Amen.**

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Dat God die zaad geeft aan de zaaier
en graan aan de maaier
ons alles geeft wat we nodig hebben
om een rijke oogst binnen te halen.

**Dat God ons vruchtbaar maakt
in geloof en hoop en liefde,
en ons naar buiten voert met vreugde, en
ons in vrede leidt,
zodat het aan ons te zien is:
de hemel is vruchtbaar.
Amen.**

Morgengebed D Het ene lichaam

De tekst in het begin kent een rolverdeling: mannen (m) en vrouwen (v). Het kan ook anders: jonger of ouder dan veertig, theedrinkers of koffiedrinkers – je kunt vast wel iets bedenken!

Aan het einde vind je de uitnodiging om hand in hand te gaan staan, als teken van dat ene lichaam, verbonden met elkaar. Het moet natuurlijk niet, maar het is wel mooi. Een andere optie is: leg je rechterhand op de schouder van je buur, zodat je een hand overhoudt om de tekst vast te houden.

BIJ HET BEGIN

Christus is als een lichaam,
één lichaam met vele leden.

**Ook al is ieder deel anders,
het is en blijft één lichaam.**

Daarom kan de voet niet zeggen:

m: Nee, ik hoor niet bij het lichaam –
of het oor:

v: Nee, ik hoor niet bij het lichaam.

Het oog kan niet tegen de hand zeggen:

m: Ik heb je niet nodig –
of het hoofd tegen de voeten:

v: Ik heb je niet nodig.

Als één deel lijdt,

delen alle leden in de pijn.

Als het één deel goed gaat

delen alle leden in de vreugde.

Samen vormen we het lichaam van Christus,
ieder van ons maakt er deel van uit.

LIED

Stel dat we naar Gods huis kwamen,
dan vonden we de deur open,
want de gastvrijheid van de hemel kent
geen sluitingstijden.

Stel dat we naar Gods huis kwamen,
dan zouden we talen, dialecten, accenten horen, en
dat van ons was maar één van vele,
want in het rijk van de hemel
bestaat geen eerste natie, geen eerste taal.

Stel dat we naar Gods huis kwamen,
dan zouden we mensen zien
die nooit gedacht hadden dat ze welkom waren, mensen
die dachten dat ze het nooit verdiend hadden, als God,
gulle God, hen niet had uitgenodigd.

Laten we bidden!

GEBED

Gulle God,
God van open deuren, van talen en dialecten en veelzijdigheid, nu
wij samen komen, in Jezus' naam,
laat dan alles waar u blij van wordt
ook oplichten in alles wat wij samen doen en delen.

Maak die schitterende verzameling van ongelijken tot één, tot
uw ware kerk.

**Laat in deze gemeenschap zien
wat we moeten doen,
wat we moeten horen,
en wie we moeten verwelkomen –
om Jezus onder ons te ontdekken.**

God,
geef ons de genade
om het beeld los te laten
van wie we zijn of wat we moeten doen,
geef ons de genade
ons leven zo op te pakken
dat we de mensen worden die ú voor ogen hebt.
Amen.

PSALM 133 EN 134

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Luister nu naar het woord van God in
de woorden van de Bijbel.

LEZING VAN DE TEKST, DAARNA:

Het woord van God voor de mensen van God!
Wij danken God!

OVERWEGING OF STILTE GEBEDEN

VAN BETROKKENHEID

Laten we bidden.
Voordat we hiervandaan gaan:
een gebed om zelf heel te worden,
heel, in ons lichaam dat gekwetst is, of
in ons hart dat zo moe is,
of in ons verstand dat zo verward is
of in onze verbeelding die op hol slaat, of
in onze herinnering die ons overvalt...

God, in uw genade,
hoor ons gebed.

Voordat we hiervandaan gaan:
een gebed om zelf dieper te gaan –
in geloof, in hoop, in liefde,
in ons leven als gemeenschap van gelovigen, in
onze eigen weg met God...

God, in uw genade,
hoor ons gebed.

Voordat we hiervandaan gaan:
laten we openstaan voor wat God ons wil zeggen, wat
God ons geeft,
wat ons te doen staat,
om dat met open handen te ontvangen...

(GEBEDSSTILTE)

God, in uw genade,
hoor ons gebed.

Voor alles wat God ons geeft, zeggen we:

Dank u, God!

Op alles wat God ons vraagt, zeggen we:

Ja!

In Jezus' naam,
amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN: ZEGEN.

Laten we gaan staan en stilstaan, en
blij zijn,
met onze ziel, ons lichaam, ons verstand,
waarover we Gods zegen vragen.
(Allen staan, in stilte)

Eén lichaam van Christus zijn we, laten we elkaar de hand geven! *(Ieder
geeft de persoon naast zich de hand, of een hand op de schouder)*

Dat God ons zegent:
in ons lichaam met gezondheid en kracht, in
ons verstand met begrip,
in onze ziel met het gezelschap van de heilige Geest. Dan
zullen we samen een oogst van licht voortbrengen,

tot eer van Christus onze Redder.
Zijn vlees en bloed zijn wij,
zijn naam dragen wij, zijn
liefde is alles in allen.

Amen.

Morgengebed E: Ja, jullie, geschapen door God

Een van de langste morgengebeden. Maar laat je niet opjagen: neem de tijd voor gebedspauzes. Zeker in de gebeden waarin het gaat om heel worden is het goed dat mensen ruimte krijgen voor hun eigen gebed.

Spreek vooraf de rolverdeling in het eerste gebed af.

BIJ HET BEGIN

- 1 Ja, jullie, geschapen door God, jij,
machtige hemel,
- 2 jullie, engelen van het licht,
jullie, heiligen in alle heerlijkheid,
Loof en prijs je maker!

- 1 Ja, jullie, alles aan de hemel,
zon en maan en sterren,
- 2 en jij, het weer dat over ons komt, wind,
mist, regen, donder en bliksem, **Loof
en prijs je maker!**

- 1 Vuur en verzengende hitte,
ijs en verkillende vorst,
- 2 licht en diepste duisternis,
eindeloze nachten en dagen,
Loof en prijs je maker!

- 1 Bergen en heuvels zo hoog,
bossen en machtige bomen,
- 2 bloemen en planten ontelbaar,
wadden en weiden, rivieren,
Loof en prijs je maker!

1 Walvissen in de zee, vogels
 overall in de lucht,

2 alles wat kruipt of springt,
 schepselen wild en tam,
 Loof en prijs je maker!

1 Mensen, jong en oud,
 kind, vrouw, man, noem maar op,
2 jullie allen die doen waar de hemel om licht, jullie
 die houden van God,
 Loof en prijs je maker!

LIED

GEBED

Laten we bidden.
Eeuwige, God,
wat heeft u aan onze lof?
De wereld zelf zingt van uw glorie,
de opgaande zon en het vogelgezag, de
glooiingen in het landschap,
de ruisende kracht van de regen,
lust voor het oog,
voeding voor het lichaam,
genot voor de ziel,
het spreekt allemaal van uw goedheid
het eert uw naam.
Wat heeft u aan onze lof?

Op andere plaatsen lukt het vast beter, met
mooiere muziek of minder woorden, met
eeuwenlange tradities
of met kerken, monumenten van schoonheid. Andere
mensen doen het vast beter.
We denken aan die twee of drie samen, levend
in armoede of in angst,
ondanks onderdrukking blij dat ze bij u horen.
Wat kunnen wij nog toevoegen
als anderen zoveel meer te zeggen hebben?

Wat heeft u aan onze lof –
maar we móéten u wel loven.
Het is het verlangen, de rusteloosheid die
u in ons geplant hebt.
Ons verlangen naar een echt thuis
en naar een onvoorwaardelijk aanvaard zijn,
dat verlangen brengt ons hier.
Alles wat we over u hebben horen zeggen is
waar:
u bemint,
u vergeeft,
u verandert.

En u kent ons,
o, hoe goed kent u ons!
U hebt door
wat in ons liefde nodig heeft, wat
in ons vergeving nodig heeft,
wat in ons verandering nodig heeft.

Hier zijn we, nu. Hoor ons zwijgen, zie ons in onze inkeer.

(RUST)

Heer, ontferm u over ons,
Heer, ontferm u over ons,

Christus, ontferm u over ons,
Christus, ontferm u over ons,

Heer, ontferm u over ons,
Heer, ontferm u over ons.

(RUST)

Dit zijn de woorden van Jezus.
Sterke woorden, ware woorden, aanvaard ze:
‘Ik ben gekomen om jullie leven in overvloed te geven.’ ‘Ga
in vrede – je zonden zijn je vergeven.
Kom maar, ieder van jullie, kom en volg mij.’

(RUST)

Nu dan, God,
help ons te leven als mensen die vergeving ontvingen,
zichtbaar anders,
schitterend vrij,
in Jezus' naam.

Amen.

PSALM 65

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Luister naar de Ene
wiens gedachten anders zijn dan onze gedachten,
wiens wegen anders zijn dan onze wegen.

Lezing van de tekst, daarna:

Het woord van God voor de mensen van God!

Wij danken God!

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN VOOR ANDEREN EN ONSZELF

Om de heelheid van het lichaam bidden we:
om een heilig heel worden
dat de pijn aanraakt en de oorzaak van de pijn,
om een heel worden
dat leidt tot een nieuwe liefde voor het lichaam, een
nieuwe aandacht voor het lichaam;
en ook, daar waar het leven ten einde loopt,
om het heel worden in de aanraking van de dood.

(GEBEDSSTILTE)

God, hoor ons.

God, in uw genade en liefde, hoor ons.

Om de heelheid van de geest van mensen, bidden wij, om
een heilig heel worden,
waarin herinneringen en verwarde gedachten er
mogen zijn,
waarin misbruik en angst,
depressie en dementie,
het stigma en het leed van een gestoorde geest niet
worden ontkend.

En dat ook daar waar mensen door geloof beschadigd zijn, geloof
weer helen mag.

(GEBEDSSTILTE)

God, hoor ons.

God, in uw genade en liefde, hoor ons.

Om de heelheid van relaties bidden we:

om een heilig heel worden
dat het niet maar neemt zoals het komt, alles goed en aardig, maar
dat wegen opent.

Om het herstel van liefde die
gekrenkt en gebroken is.

Om de omhelzing die mensen verbindt,
zodat woorden als 'normaal' en 'afwijkend' wegvallen. Om
de koestering van hen die gekrenkt zijn,
hun liefde ondermijnd door bedrog.

(GEBEDSSTILTE)

God, hoor ons.

God, in uw genade en liefde, hoor ons.

Om de heelheid van onze wereld bidden we:

om een heilig heel worden,
om het neerhalen van wrede barrières en
het bouwen van bruggen naar vrede; om
een eind aan uitbuiting van de aarde

en de groei van eerbied voor onze planeet;
dat de overvloed van deze wereld ten goede komt aan allen.

(GEBEDSSTILTE)

God, hoor ons.

God, in uw genade en liefde, hoor ons.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Baan voor de heer een weg door de woestijn,
effen in de wildernis een pad voor onze God.

Laat elke vallei verhoogd worden
en elke berg en heuvel verlaagd,

laat ruig land vlak worden
en rotsige hellingen rustige dalen.

De luister van de heer zal zich openbaren
voor het oog van al wat leeft.⁷

Dit is de wil van de Heer,
Gods belofte wordt vervuld.

⁷ Jesaja 40:3-5, NBV.

Morgengebed F God onder ons

Deze liturgie ontleent veel teksten aan de oude 'Carmina Gadelica', verzameld op de Schotse eilanden. Het zijn teksten met een eigen achtergrond, een eigen wereld- en godsbeeld. Zo hebben ze vaak ook een wat andere toon en taal dan de andere gebeden.

BIJ HET BEGIN

Dat God onder ons is, door deze hele dag heen.

Amen.

Dat Jezus naast ons is, door deze hele dag heen.

Amen.

Dat de Geest in ons is, door deze hele dag heen.

Amen.

Dat wij, als Gods volk,
ons verbonden weten met de heiligen in de hemel en
leven in harmonie met de Gezegende Drie,
die we prijzen en roemen, altijd weer:

Amen.

LIED

GEBED

Laten we bidden.

Alles wat we ontvingen:

Het kwam van God.

Alles waar we van genieten:

Het komt van God.

Alles waar we om bidden:

Het zal door God geschonken worden.

God van leven,
u bent de bron van alle goedheid
en de vervulling van al ons verlangen.

Ons begrip van u is klein:
vergroot het.
Ons verlangen uw wil te doen is zwak:
versterk het.
Het zaad dat u hebt geplant
moet nog vrucht gaan dragen:
laat het rijp worden.

Maar om te beginnen, reinig ons hart, nu
we met u voor ogen
onszelf willen losmaken van schuld, van
boosheid,
van angst,
van trots,
van koppigheid, van
lamlendigheid.

(RUST)

Jezus, zoon van Maria,
heb medelijden met ons.

Jezus, redder van de wereld,
schep vrede in ons.

Christus, koning in heerlijkheid,
**wees met ons en sta ons bij,
waar het leven ons ook brengt.**

Als we op weg gaan, geroepen door u,
op een weg die vanzelf gaat of een weg die zwaar valt, op
een weg in het licht of een weg in het donker:
wees ons een gids op wie we aan kunnen, bescherm ons.

**Wees een schild
tegen alles wat ons kan bedriegen.
Wees een heemeester
bij alles wat ons kwaad kan doen.**

**Wees een getuige
bij alles wat ons in de war kan brengen.
Wees een vriend
voor allen die ons dierbaar zijn,
vandaag en totdat we elkaar in heerlijkheid weer zien. Amen.**

PSALM 19

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Laat uw Woord ons voeden, God,
als een gezond ontbijt,
heilzaam voor ons lichaam en onze ziel,
voor ons verstand, ons geloof, ons vertrouwen.

LEZING VAN DE TEKST, DAARNA:

Laat uw Woord in ons leven, trouwe God,
**dag aan dag, nacht na nacht,
in ons denken,
in ons doen,
in ons spreken,
in ons geloven.**

GEBEDEN VAN BETROKKENHEID

Grote God, royale God,
zie vandaag in uw goedheid om
naar allen die weten dat ze u nodig hebben in
hun pijn,
in hun zorgen, in
hun verdriet, in
hun falen.

(RUST)

Verzorg de zwakken,
**verbind de gewonden,
troost de verlatenen,
vergeef de schuldbewusten.**

Christus, u deelde ons bestaan,
zie vandaag in uw goedheid om
naar allen die u niet nodig hebben, in
trots,
in teleurstelling,
in twijfel,
verlaten door verkeerde vrienden.

(RUST)

Ontdooi het verharde hart,
ontmasker arrogantie,
onthul verborgen diepten,
en openbaar de waarheid die ons vrij maakt!

Heilige Geest, adem van God,
beweeg tussen ons door, vandaag!
Open ons voor de schoonheid van de aarde,
dat we haar dienaren zijn.
Open ons voor het wonder van het leven dat
we op iedere hoek een engel herkennen.
Open voor ons de voorraadschuur van uw genade,
en we zullen in Jezus' naam leven als nieuwe mensen.
Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

God bracht ons tevoorschijn, in het stralende licht van deze dag. Dat
God ons verder leidt, gegidst door het licht van de eeuwig- heid.

God boven ons, God onder ons,
God achter ons, God voor ons, God
in de stilte, God in het gevaar,
God in het hart van vriend en vreemde.

Avondgebed A: Toen het nog heel stil was

Bij deze viering is het goed als mensen in een kring zitten, met in het midden een tafel. Daarop kunnen de drie voorwerpen ge- plaatst worden die in het begin genoemd worden: bijbel, kaars en kruis. Bij het plaatsen van de voorwerpen kan een kort, her- haald, lied gezongen worden, bijvoorbeeld het Iona Gloria.

BIJ HET BEGIN

In het begin, toen het nog heel stil was,
was het Woord bij God

en het Woord was God.

(Hier kan een bijbel in het midden worden gelegd.)

In het begin, toen het nog heel donker was, zei
God: 'Laat er licht zijn!'

en er was licht.

(Hier kan een brandende kaars in het midden worden geplaatst.)

Toen de goede tijd gekomen was
zond God de Zoon.

Hij kwam,

hij was onder ons. Hij

was een van ons.

(Hier kan een kruis in het midden worden geplaatst.)

(RUST)

LIED

GEBED

Laten we bidden.

U laat ons volharden in wachten...

u, God van alle tijd,

u wilt dat we wachten op de goede tijd,

het moment waarop we ontdekken wie

we zijn,

waar we heen willen,

wie bij ons zal zijn

en wat we moeten doen.

Daarom danken we u:

voor de tijd waarin we wachten.

U laat ons volharden in goed zien...

u, God van alle ruimte,

u wilt dat we goed kijken op de goede en de verkeerde plaatsen op

zoek naar tekens van hoop,

naar mensen die de hoop verloren hebben,

naar beelden van hoop, een betere wereld

die opduikt tussen de teleurstellingen om de wereld zoals we die kennen.

Daarom danken we u:

voor de tijd waarin we zien en zoeken.

U laat ons volharden in liefhebben...

u, de God die 'Liefde' heet,

wilt dat we zijn als u –

dat we liefhebben de liefdeloze, de ongeliefde, de niet-zo-lieve;

dat we liefhebben zonder jaloezie of verborgen bedoeling, zonder

dreiging;

en, dat wat het moeilijkst is,

dat we onszelf liefhebben.

Daarom danken we u:

voor de tijd van het liefhebben.

Bij dit alles houdt u het met ons vol...

bij moeilijke vragen zonder simpele antwoorden,

door onze mislukkingen heen, als we dachten dat we het wel

konden,

en door een draai te geven de goede kant op, als we dachten dat het ons nooit zou lukken,
door het geduld en de aanmoediging en de liefde van anderen, en
door Jezus Christus en de Heilige Geest –
zo volhardt u met ons!

**Daarom danken we u:
voor de tijd waarin u volhoudt,
voor de tijd waarin wij volhouden,
nu en altijd.
Amen.**

PSALM 34

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Lezing van de tekst, daarna:

Het Woord van de Eeuwige is medicijn voor de ziel.

Wij danken God. Amen.

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN VOOR ANDEREN

Laten we bidden om licht...
daar waar het donker dubbeldonker is;
waar het kwade zich vermomt als het goede en
zelfs heiligen de weg kwijtraken;
waar leven verdwaald raakt in een tunnel
en alles wat je hoort, zijn verdraaide stemmen
en alles wat je voelt: struikelblokken in het donker;
daar waar geloof en hoop en liefde als dovende kolen zijn,
die wachten op een engel om ze aan te blazen.
Laten we bidden om licht.

(OPEN GEBED, HARDOP OF IN STILTE)

Laten we bidden om een woord van God...
daar waar menselijke woorden onbetrouwbaar zijn geworden; daar
waar voortdurend de echo van die woorden klinkt:
'Jij hoort er niet bij',
'Wees stil',

‘Ik heb je niet langer nodig’, ‘Je
doet het ook nooit goed’;
daar waar de stem van de kerk was
als zoet en bitter water uit dezelfde bron,
tegelijk ‘welkom’ en ‘pas op’,
daar waar de stem van God gesmoord lijkt of
ondergedompeld in jargon.
Laten we bidden om een woord van God.

(OPEN GEBED, HARDOP OF IN STILTE)

Laten we bidden om een vriend van God...
die moed en vertrouwen schenkt waar wanhoop heerst;
die gezelschap brengt waar eenzaamheid heerst;
die luistert waar een harde waarheid verteld moet worden; die
verandering en bekering brengt, alleen maar door er in alle
aandacht te zijn;
die de macht met waarheid tegemoet gaat,
die de gave brengt die al het verschil maakt.
Laten we bidden om een vriend van God.

(OPEN GEBED, HARDOP OF IN STILTE)

Help ons, Heilige,
om u te horen in de woorden van de Bijbel,
en om uw accent op te vangen in de talen van de wereld.

**Help ons om u te zien
in het goede dat anderen doen
en in de situatie die roept om liefde of recht.**

Help ons om u lief te hebben
en zo u te vertrouwen
en u te volgen.

**Verlos ons van de behoefte
aan erkenning en beloning,
en vervang dat door de stille vreugde
die ons vult als we weten dat we uw wil doen.
Amen.**

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

God van ieder die met aandacht kijkt;
God van ieder die in rust wacht,
God van de actievelingen en van de bidders,
van de engelen in de hemel,
van het kind in de schoot,
schenk ons uw zegen,
spreek het goede woord tot onze ziel, dat
we gaan slapen en weer opstaan
in de aandachtige liefde van uw nabijheid.
Amen.

Avondgebed B: We zegenen God!

Een van de gebeden in dit avondgebed luidt:

*Als we op afstand van jou halt houden:
overstroom ons met je liefde!*

In de vertaling kozen we voor de aanspreekvorm van God 'jij', zoals dat ook in het Duits en Frans gebruikelijk is – de aanspreek- vorm van nabijheid.

BIJ HET BEGIN

We zegenen God
die schept vanuit het niets,
die schoonheid uit chaos tevoorschijn roept,
die stof het leven inblaast,
die met vreugde het onderscheid ontwerpt en
in ieder mens
het beeld van onze Maker belichaamt.

We zegenen God voor altijd!

*(Als alternatief voor dit gesproken antwoord kun je ook een Halleluja
of een ander kort lied zingen.)*

We zegenen God
die ieder mens een doel meegeeft:
mensen die blaken van energie,
mensen die in stilte luisteren,
mensen die ervaring en wijsheid delen,
mensen met humor, mensen met bedachtzaamheid.
We zegenen God
die weigert om onderscheid te maken
naar ras, naar huidskleur,
naar intellect, naar talent;

die waardeert wat vergeten was,
die verborgen mogelijkheden aan het licht brengt, die
bevrijdt van diepe spijt.

We zegenen God voor altijd!

We zegenen God
die de hemel in de steek laat
om op aarde te wonen,
die, in Jezus,
ons eigen gebeente, ons eigen vlees werd,
kwetsbaar voor pijn, roddel en conflict, open
voor vragen,
erop gebrand heelheid te brengen,
veroordeeld tot de dood,
bestemd om weer op te staan,
toonbeeld van de kracht en de liefde van God,
altijd heilig,
altijd Een.

We zegenen God voor altijd!

We zegenen de Maker, de Zoon en de Geest, in
ons leven, in ons vieren.

Amen.

LIED

GEBED

Laten we bidden.
Jij hebt ons belichaamd. Jij,
wijze schepper,
vormde ons met huid en haar,
van top tot teen;
in onze stem, onze blik, in zoveel meer
heb je ieder van ons uniek gemaakt. Jij
hebt ons belichaamd.

Ons lichaam is een huis dat we nooit achter ons kunnen laten; ook al
voert ons hart ons naar de hemel
en onze gedachten ons naar de hel,

onze voeten blijven stevig op de aarde staan. Jij
hebt ons belichaamd.

Jij hebt ons belichaamd
en meer dan dat,
jij hebt ons gemaakt tot jouw lichaam,
voegde ons samen tot vlees en bloed, hart en verstand, bedoelingen
en passies die niet uit onszelf komen.

Jij voegde ons samen
met de armen in India die van honger doodgaan en
met de knappe koppen in het Vaticaan;
met de Pinkstergelovigen in Zimbabwe en
met de Mennonieten in Paraguay;
met de bedreigde christenen in het Midden-Oosten en
de vrije gelovigen in Cuba;
met de weduwen en wezen van wie Jezus houdt en
met de bedelaars en prostituees
met wie Jezus in deze wereld aan tafel zit.

Jij hebt ons belichaamd.
Jij bent de baarmoeder waar we allemaal uitkomen,
het leven waar we allen van afhankelijk zijn,
het lot dat voor ons ligt,
het eeuwig Woord dat Jezus belichaamde.

Zo vertrouwen we je,
zo prijzen we je.

Amen!

PSALM 71

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

Lezing van de tekst, daarna:
Voor het woord van God in de Schrift,
voor het woord van God onder ons,
voor het woord van God in ons:

Wij danken God!

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN

Laten we bidden.

Neem ons bij de hand, God,
niet om ons weg te tillen uit de wereld,
maar om ons erdoorheen te leiden, zoals
een moeder haar zoon leidt,
een vader zijn dochter.

God, in uw liefde,
hoor ons gebed.

Help ons de versleten kleren van volwassen-zijn uit te trekken en
kleed ons als kinderen,
zodat we weer kunnen dromen en spelen en fantaseren
zonder angst, zonder dat iemand ons tegenspreekt.

God, in uw liefde,
hoor ons gebed.

Spreek tot ons in de stilte, en
laat ons gesprek met jou
alle bezorgde eerbiedigheid achter zich laten en
overgaan in een onbezorgde hartelijkheid,
toddat heel het leven, heel ons zijn
openstaat voor jouw Geest.

God, in uw liefde,
hoor ons gebed.

Koester ons in liefde, trouwe God, zoals
een geliefde de ander omhelst.
Onthul ons wat we van jou mogen ontvangen,
en wat jij van ons wilt ontvangen.

God, in jouw liefde,
hoor ons gebed.

Als we genoeg hebben van oppervlakkig plezier: vul
ons met een diepe genegenheid.
Als we het goede en schone dat jij in ons hebt geplant verwaarlozen:

maak dat we met liefde naar onszelf kijken. Als
we op afstand van jou halt houden:
overstroom ons met je liefde!

God, in uw liefde,
hoor ons gebed.

Voor vannacht bidden we:
geef rust aan wie bang en onrustig is,
geef moed aan wie verlamd is door apathie.
Geef heelheid aan wie ziek is in lichaam, ziel en geest,
**en geef kennis en gevoeligheid aan hen die in zorg om hen heen
staan.**
Geef gezonde aandacht aan wie misbruikt werd
en stuur een engel die misbruikers de voet dwars zet.
Breng de dageraad van een dag vol vrijheid
aan wie door oorlog en onderdrukking getekend is
**en geef aan hen die macht uitoefenen
de wijsheid om die macht ook wijs te gebruiken.**

In jouw handen die de schepping wiegen leggen we nu
onze ziel, ons lichaam,
onze hoop, onze vrees,
ons verleden, onze toekomst;
want jij alleen bent God,
van jou komt alles wat goed en schoon is, jij
geeft het leven nieuwe gloed.
Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Om dit uur, deze plaats, deze mensen:
dat Jezus Christus lof ontvangt!
Door wie met hem leven op aarde en door de heiligen in de hemel:
dat Jezus Christus lof ontvangt!
Door deze nacht heen, en bij het aanbreken van de nieuwe dag: dat
Jezus Christus lof ontvangt!

Avondgebed C: Veni Sancte Spiritus

Deze liturgie is meer meditatief van aard. Geef alle ruimte aan de twee gezongen korte verzen, die je vaak kunt herhalen. Als ze voor de deelnemers onbekend zijn, zing ze dan vooraf een aantal keren door, zodat ze tijdens de viering als gebed kunnen klinken.

LIED, BIJVOORBEELD:

Veni, Sancte Spiritus, LB 681

Stel je vertrouwen op God alleen, LB 62c

BIJ HET BEGIN

De Eeuwige met u!

En ook met u!

Dat we zegen ervaren, dit uur, in
lichaam, ziel en geest,
nu we samen zijn in de nabijheid van God die
ons schiep en die van ons houdt
en die ons nooit alleen zal laten.

Amen.

GEBED

God, leer ons de stilte van de eenvoud,
de stilte van de wijsheid,
de stilte van de liefde,
de stilte die spreekt zonder woorden,
de stilte van geloof.

God, leer ons, ons eigen hart en onze eigen geest tot rust te brengen,
zodat we de beweging van uw Geest in ons horen.

Amen.

(RUST)

LIED, HETZELFDE ALS EERST, OF PSALM 131

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT (RUST)

GEBEDEN

(Na elke 'tijd' een korte stilte)

Er is een tijd voor alles onder de hemel,
een gebed voor ieder mens op aarde:
een tijd voor het kind dat speelt
een tijd voor de grote mensen met hun dagelijks gedoe een
tijd voor wie lijdt aan lichaam of geest
een tijd voor wie emotioneel gekwetst en gewond is een
tijd voor wie bang is voor de dag die komt
een tijd voor wie vandaag zegen ondervond
een tijd om los te laten of op te rapen
een tijd voor wat we alleen met God kunnen delen

LIED, BIJVOORBEELD:

God zal je hoeden (LB 426)

Ubi caritas et amor (Taizé, LB 568a) Neem

mij aan zoals ik ben (Iona, LB 833)

SLOTGEBED

Kom, bezoek ons, God,
zoals u Maria opzocht,
gezegend onder de vrouwen.

Een schoot om uw kind te ontvangen
kunnen we u niet aanbieden,
maar we kunnen ons leven openen om
uw Geest te aanvaarden.

**Plant in ons wat u wilt, verander
in ons wat nodig is,
totdat we vrucht dragen tot uw eer,
een oogst die de tijden verduurt.
Amen.**

STILTE

BIJ HET UITEENGAAN

**Gezegend de Eeuwige,
wij danken God!**

Avondgebed D: Adem van God

Bij het tweede gebed in deze liturgie kunnen namen genoemd worden. Als je daarvoor kiest is het goed dat de deelnemers dat van tevoren weten. Stel eventueel voor om alleen de voornamen te noemen.

BIJ HET BEGIN

(De acclamatie van de openingstekst, 'Kom, heilige Geest', kan gezongen worden. Bijvoorbeeld op enkele zelfgekozen tonen, of met de eerste regel van 'Kom Schepper God, o heilige Geest', LB 670, of 'Kom Schepper, Geest, daal tot ons neer', LB 360.)

Adem van God,
levensadem,
zucht van diep verlangen,
Kom, heilige Geest!

Trooster,
Onruststoker,
Tolk, Inspirator,
Kom, heilige Geest!

Hemelse vriend,
Lantaarnopsteker, Onthuller
van de waarheid,
Vroedvrouw van verandering,
Kom, heilige Geest!

God is hier,
Gods Geest is bij ons.

LIED

GEBED

Laten we bidden.

1: Heilig bent u,

God die alle namen te boven gaat,
leven achter al wat leeft.

2: Heilig bent u,

groter dan onze beste gedachte,
dieper dan onze meest waardevolle ervaring,
dichterbij dan onze eigen adem.

**Heilig bent u,
hoog boven het heelal,
omringd door het lied van engelen,
omgeven door eeuwigheid.**

1. Wat we u ook vertellen, u weet het al.

Vleien kunnen we u niet want u kent onze beweegredenen. Wat
we u zeggen hebt u ons zelf al in de mond gelegd.

2: En toch, in het mysterie van uw mildheid

vallen we soms zomaar,
zwevend of struikelend, uw
heilige ruimte binnen,
waar de aarde en de hemel elkaar ontmoeten, waar
het hardste hart zacht wordt,
waar de sterkste wil zich buigen laat,
waar de ziel die zo lang zweeg of sliep uw glorie uitroept.

**God, ontmoet ons hier,
want in uw naam komen we samen,
in uw naam vertrouwen we op Jezus komst in ons midden in
uw naam wachten we op uw woord.
Amen.**

PSALM 90

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN

(Tussen de beden door steeds stilte, waarin wie dat wil een naam kan noemen)

Laten we in vertrouwen voor God brengen:

... hen die lachen als we gek doen,
en hen die ons de kans geven om onszelf te lachen;

... hen om wie we huilen,
en hen die huilen om ons;

... hen die zich zorgen maken dat we eenzaam zijn en
hen die dat niet laten gebeuren;

... hen die ons voeden, naar lichaam en ziel,
en hen met wie we geloof delen en het brood breken;

... hen die wat verborgen is openbaren,
en hen aan wie we kunnen toevertrouwen wat verder niemand hoeft
te weten;

... hen voor wie we vannacht willen bidden, en
hen die vannacht voor ons bidden.

En laten we God danken
voor Jezus Christus bij wie we thuis mogen komen, die
ons gezonden heeft,
wiens beeld we zijn, wiens
lichaam we delen, wiens
liefde alles omvat.

Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

In leven, in dood, in leven voorbij dood,

Jezus Christus is Heer.

Over machten en machthebbers,

over wie het leven van de wereld besturen,

Jezus Christus is Heer.

Voor de arme, de gebrokene,

voor wie gekwetst is, voor wie gekwetst heeft,

Jezus Christus is Heer.

Hoog boven de kerk uit,

voorbij het beste wat we over hem kunnen bedenken, in

de stilste hoeken van ons hart,

Jezus Christus is Heer.

Wij danken God.

Amen.

Avondgebed E: In licht en duister

De gebeden voor anderen in deze liturgie stammen uit de Psalmen en de Evangeliën. Na elke bede kan ruimte zijn voor eigen gebed of overdenking.

BIJ HET BEGIN

In licht en duister,
in vrede en in verwarring,
Jezus Christus stelt zijn woning open en
wil zijn vrienden ontmoeten.
Hij is het Licht van het leven.

Hij is de hoop voor de wereld.

Bij hem is het verschil weggevallen
tussen Jood, niet-Jood, heiden, wie dan ook,
tussen wie erbij hoort en wie er niet bij hoort,
voor Jezus zijn zij allen één.

Hij is het Licht van het leven.

Hij is de hoop voor de wereld.

Bij hem is het verschil weggevallen
tussen zwart en wit,
arm en rijk.

voor Jezus zijn zij allen één.

Hij is het Licht van het leven.

Hij is de hoop voor de wereld.

Bij hem is het verschil weggevallen
tussen man en vrouw,
tussen baas en ondergeschikte,

tussen laag en hoog,
voor Jezus zijn zij allen één.
Hij is het Licht van het leven.
Hij is de hoop voor de wereld.

LIED

GEBED

Laten we bidden.

In het mysterie van uw aanwezigheid
hebben we geen woorden nodig.
In de diepte van uw stilte is
geen geluid nodig.
Met uw woord open
hoeft geen stem meer antwoord te geven.

‘Wees stil’, zegt u,
‘wees stil en weet: ik ben je God.’

Daarom zijn we nu stil, en we luisteren...
naar ons hart dat klopt,
naar onze gedachten die heen en weer schieten,
naar onze ziel die van alles overweegt,
en we weten dat uw Geest, uw Heilige Geest,
klopt, beweegt, onrust brengt in ons en om ons heen.

(RUST)

En we zijn stil, en we luisteren...
naar de roep van wie niet kan roepen,
naar de verzuchting van de vermoeide,
naar de pijn van de verwonde,
naar de zucht van het slachtoffer,
naar de lach van kinderen,
naar het lied vol blijdschap,
en we weten dat uw Geest, uw Heilige Geest, de
ruimte schept voor roepen, zuchten, klagen,
en net zo goed het lachen draagt, en het lied laat klinken.

(RUST)

We zijn stil,
en ook als we onze schoenen niet uit hebben gedaan
weten we toch dat dit heilige grond is,
omdat u hebt beloofd dat u daar zult zijn waar
uw mensen in Jezus' naam bij elkaar zijn.

Dus wachten we en waken we,
geduldig of ongeduldig,
we wachten op Jezus.

Amen.

(RUST)

PSALM 40

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT

OVERWEGING OF STILTE

GEBEDEN VOOR ANDEREN

We horen woorden uit de Bijbel.
Laten we ons in gebed
te binnen brengen
diegenen aan wie we daarbij moeten denken.

We brengen ons te binnen degenen
die vannacht roepen:
'O God, laat de dag toch aanbreken', en
als het dag is roepen:
'O God, laat het toch donker worden.'

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

We brengen ons te binnen
degenen van wie het kussen nat is van tranen,
van wie de ogen moe en rood zijn van huilen.

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

We brengen ons te binnen
degenen die om wat voor reden dan ook
zouden willen zeggen:
'Jezus,
denk aan mij wanneer u in uw koninkrijk komt.'

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

We brengen ons te binnen
degenen voor wie alles wat licht was is
veranderd in duisternis,
in aardedonkere nacht.

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

We brengen ons te binnen
degenen die als ze naar morgen uitkijken zo
innig en diep hopen
dat de zieke gezond zal zijn, de
vreemdeling verwelkomd, de
gevangene vrijgelaten,
de arme het goede nieuws hoort.

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

En laten we in het volste vertrouwen
met God onze hoop en ons verlangen delen.

(STILTE OF GEZONGEN RESPONSIE)

Glorie aan God onze Maker,
aan Gods Zoon, Christus onze Heer,
aan de Geest die woont in ons hart,
nu en altijd.

Amen!

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

God van Abraham en Sara,
van Mozes en Mirjam,
van Maria en Jozef,
blijf bij ons!

God van Jozua en Rachab,
van Rizpa en David,
van Dorkas en Paulus,
blijf bij ons!

God van Simeon en Anna,
van Marta en Tomas,
God van de eunuch bij het meer
en van de vrouw bij de bron,
blijf bij ons!

Blijf bij ons en ga met ons mee,
want we vertrekken omdat we bij elkaar horen in
de naam van Jezus.

Amen.

Avondgebed F:Boven de avondwolken uit

Deze liturgie ontleent veel teksten aan de oude 'Carmina Gadelica', verzameld op de Schotse eilanden. Het zijn teksten met een eigen achtergrond, een eigen wereld- en godsbeeld. Zo hebben ze vaak ook een wat andere toon en taal dan de andere gebeden.

BIJ HET BEGIN

Zie, boven de avondwolken uit:
de Aansteker van de sterren is bezig!

**Engelen in de hemel, helder en licht,
zing en loof God!**

Zie, Gods liefde voor de wereld,
helder in de gave van de Zoon.

**Mensen op aarde, met stem en muziek:
zing en loof God!**

Christus, zoon van de schoonste, Maria, redder
en minnaar van allen,

**met heel ons hart zingen we gloria,
we loven u!**

ALTERNATIEF:

Ik ben de gift, ik ben de
arme, ik ben de man van
deze nacht.

Ik ben de zoon die zijn broers en zussen
zoekt, ik heb een kruis op mijn schouder.

Ik zie engelen in de hoge, met een
boodschap, ik zie de duif die in vrede op
me af komt.

Ik ben de gastheer die staat bij de
drempel van de deur die alleen jij zelf
kunt openen.

LIED

GEBED

Ik ga niet liggen bij het kwade,
het kwade komt vannacht niet bij mij liggen.

Ik ga liggen bij God,
God komt vannacht bij mij liggen.

Laten we bidden.
U bent de Bron van wonderen, de
Behoeder van ons leven,
de Vader van wie naakt zijn, de
Meester van de elementen.

Op land en op zee,
in de wilde wind en in het warme welkom
omhelst u ons,
altijd hier, waakzaam, vol aandacht.

Nu de schaduwen langer worden en de stemmen gaan zwijgen, nu
we de zaken van de dag opzij zetten,
maak deze plaats tot een schuilplaats
waar we in uw nabijheid kunnen rusten
en ons de zegeningen van deze dag herinneren:

**(STILTE; ALS JE WILT KUNNEN HIER ZEGENINGEN HARDOP
GENOEMD WORDEN)**

We danken u,
dat u ons bewaarde,
dat u ons leidde,
dat u goed nieuws voor ons had.

**We danken u, God,
voor elke gave die u schonk,
in ons denken,
in ons spreken,
in ons verlangen uw wil te doen,
in onze hoop uw koninkrijk te zien.**

**We danken u, God,
voor Jezus Christus, onze redder, die
de aarde bezocht en verlost, en
voor de Geest, heilig en krachtig, die
de deur naar geloof
en vertrouwen
en wijsheid
voor ons opent.
Amen.**

PSALM 121

EEN LEZING UIT DE HEILIGE SCHRIFT OVERWEGING OF STILTE NACHTGEBED

Laten we bidden.

We gaan vannacht slapen in uw Naam,
Jezus, Gekruisigde,
en bevelen onszelf en allen van wie we houden aan
in uw bescherming.

(RUST)

**Laat geen gedachte in ons hart komen,
geen geluid in onze oren,**

**geen verleiding in onze ogen,
geen onheil over ons huis, dat
ons lichaam schaadt
of onze ziel kwetst.**

Omring ons met uw sterke liefde;
voed ons met de kracht en het geluk van de hemel, als
we rusten en als we opstaan,
ons en allen van wie we houden.

Amen.

LIED

BIJ HET UITEENGAAN

Groot mysterie boven alle mysteries,
ster boven alle sterren,
woord boven alle woorden,
u, die Jezus liet slapen zelfs in gevaar:
laat uw milde engelen ons vannacht omringen, ons,
ons lichaam, onze ziel.

En van dit huis van licht
tot de plaats waar we slapen,
zend uw Geest,
om ons op te lappen,
om ons bij te werken,
en om in ons hart de belofte van Jezus zelf te schrijven.

**Voor ons: de vrede van de Maker,
voor ons: de vrede van de Zoon,
voor ons: de vrede van de Geest,
door het donker heen,
tot de morgen komt.
Amen.**

Viering van de tafel

INLEIDING VAN DE VERTALER

De volgende teksten voor de viering van de tafel, de eucharistie, hebben twee ankers. Ze zijn enerzijds duidelijk oecumenisch, en sluiten aan bij de gedachten die protestantse, evangelische, epis- copale, orthodoxe en rooms-katholieke kerken in Lima hebben opgesteld. Dankzegging aan de Vader, gedachtenis van de Zoon, aanroeping van de Geest, gemeenschap van de heiligen en voor- uitzien naar het bruiloftsmaal van het Lam geven de toon aan.

Anderzijds is de opbouw duidelijk verbonden met de praktijk in de Kerk van Schotland, die van calvinistische oorsprong is.

Je merkt het direct al aan de inleiding, uitgebreid, een soort preekje vooraf. Dat komt in de plaats van de 'voorbereiding', die in klassiek-gereformeerde kerken de week voorafgaand aan het avondmaal gelezen werd, een uitgebreid document, met de titel 'formulier'.

Daarnaast is er de nodiging, een keuze uit teksten, afhankelijk van de tijd van het jaar.

Ook merk je het wel aan de veelheid van woorden. Hier geldt zeker de opmerking van de schrijvers: ga niet fundamentalistisch met de teksten om, vooral bij inleiding en dankgebed.

Ten slotte heeft de volgorde niet voor iedereen het bekende uiterlijk. Waar in oud-katholieke en anglicaanse kerken de vrede- groet aan alles voorafgaat en in rooms-katholieke kring de vredegroet direct voor de communie gewisseld wordt, staat hij hier juist aan het eind. Uiteraard geldt: voel je vrij hem naar de voor jou goede plaats te schuiven. Zowel vooraf, als na de zegen, zoals bij veel niet-westerse kerken, kan natuurlijk ook!

INLEIDING

Om de tafel (alternatieven: zie onder, 'God zoekt ons' en 'Al met hem aan tafel')

Als we samen om de tafel staan, zijn we op de plaats waar Jezus zo vaak de mensen ontmoette –
samen om de tafel van Matteüs, om
de tafel van Zacheüs,
de tafel van Simon,
de tafel van Petrus.
Samen om de tafel van Lazarus,
Marta en Maria,
de tafels van Johanna en Susanna,
samen om de tafel
waar hij mensen in het gezicht kon zien,
hun verhalen hoorde, deelde in hun lachen en vrolijkheid. En
hier en nu staan we samen rond een tafel,
want Jezus beloofde hier te zijn,
voor allen die komen om hem te ontmoeten.
Neem zijn uitnodiging dus maar aan,
wees welkom aan zijn tafel.
Jezus Christus, die hier een voorproefje van eeuwig leven biedt, zegt:
Wees mijn gast!

INLEIDING, ALTERNATIEF 1: GOD ZOEKT ONS

Een volgeling van Jezus schreef eens:
Bedenk wat voor mensen jullie waren toen God je
riep: naar menselijke maat niet veel wijzen,
machtigen of aanzienlijken.
Maar God heeft wie dwaas geacht wordt gekozen om
wie zichzelf wijs acht te beschamen,
en wie als zwak gezien wordt koos hij, om de sterken te be-
schamen.
Niet om onze braafheid of vroomheid zijn we hier,
niet om hoe geweldig we zijn komen we samen rond de
tafel,
nee, we zijn hier alleen maar omdat God ons nodig heeft,
en

ons zoekt.

Kom dus

maar,

laat de bagage van belangrijk willen zijn achter
je, en ook de last van ontevredenheid over wie
je bent.

Hoe jij je voelt, wie je bent, wat je gedaan hebt, dat
doet er nu even niet toe.

Er is iets groters, er klinkt een sterkere stem,
die van Jezus, die in brood en wijn tegen je
zegt: Hier ben ik... voor jou.'

INLEIDING, ALTERNATIEF 2: ALVAST MET HEM AAN TAFEL

Bij dat ene avondmaal, die laatste avond voor het
verraad, sprak Jezus over een tijd dat hij opnieuw aan
tafel zou zitten met zijn vrienden.

Zo is dit sacrament dus een voorproefje, een
voorsmaak van dat wat komt.

Ja, in Gods rijk dat komt, waar alle tegenstrijdigheden
van het leven ons niet langer in de war brengen,
in Gods rijk dat komt, waar alles in het leven waar we
spijt van hebben ons niet langer pijn doet,
in Gods rijk dat komt, waar alle grote vreugde van het
leven zijn voltooiing vindt,
in Gods rijk dat komt, waar alles waar we berouw over
had- den vergeven en uitgewist is,
in Gods rijk dat komt...,
daar zitten we en we zingen, we eten en
drinken, samen in het heerlijke gezelschap van
Jezus,
die gegaan is om voor ons die laatste tafel klaar te maken.

En ja, op aarde hebben we deze tafel
gekregen, ook door hem klaargemaakt,
zodat wij hem zouden ontmoeten en hij
ons, in deze wereld, in onze tijd van
leven,
in het mysterie van brood en beker.
Die verbinden ons met hem, tot in het eeuwige leven.

80 | viering van de tafel

LIED

DE INSTELLING

V: Wat we hier doen, doen we omdat Jezus het zegt.

Want zelf zat hij, die avond in Jeruzalem, aan een maaltijd met zijn leerlingen.

L: Tijdens de maaltijd nam hij het brood.

En toen hij het gezegend had brak hij het en hij zei tegen zijn leerlingen:

‘Dit is mijn lichaam, gegeven voor jullie. Doe dit om mij te gedenken.’

Even later nam hij een beker wijn

en nadat hij er de dankzegging over had gezegd zei hij:

‘Deze beker is het nieuwe verbond met God, mogelijk gemaakt door mijn dood.

Drink hiervan, jullie allemaal... om mij te gedenken.’

V: Zo zullen we doen wat Jezus deed.

We nemen dit brood en deze wijn,

vrucht van de aarde

en werk van mensenhanden.

Zo laat Jezus zich kennen.

Jezus dankte en bad voordat hij deelde. Laten wij zijn voor- beeld volgen.

DANKGEBED

U bent de Ene (alternatieven: zie onder, ‘Onze taal’ en ‘Het lied van de aarde’)

V: De harten omhoog!

A: Als bloemen naar de zon!

V: Laten we God danken.

A: Het is goed om God te danken en te prijzen.⁸

Het is goed om u te prijzen,

want u bent de Ene van wie we vandaan komen,

⁸ Naar de opening van Tafelgebed 29 uit *Dienstboek Protestantse Kerk Neder- land, 1, een proeve*, tekst van Ko Joosse en Gert Landman.

u bent de Ene naar wie we terugkeren.
U stond aan het begin van het universum, u
weefde de wereld tot een geheel,
alle leven houdt u in uw handen.

U bent bij ons als we slapen en als we waken, u
vangt onze tranen op,
u hoort elk gebed dat we bidden,
u kent ons op ons best, u kent ons op ons slechtst en
u laat ons niet los.

Daarom, met regen, wind en zonneschijn,
met alles wat beweegt met u, hun Maker,
prijzen we u.

Met engelen en aartsengelen, met
de heiligen van lang geleden, met
onze geliefden
die staan rond uw hemelse tafel,
prijzen we u.

Met de kerk over de hele wereld,
met allen die van Jezus houden en zijn naam eren,
prijzen we u,
en we zingen het lied van de nooit ophoudende glorie:

SANCTUS EN BENEDICTUS/HEILIG, GEZEGEND DIE KOMT

(Liefst een gezongen vorm, zie p. ...; anders gesproken door allen)

**Heilig, heilig, heilig, God,
God zo krachtig en sterk;
hemel en aarde zijn vol van uw glorie,
hosanna in de hoge!
Gezegend hij die komt in de naam van de Heer.
Hosanna in de hoge!**

Ja gezegend is hij
die incognito onder ons geboren werd,
die opgroeide zonder voorrecht of aanzien,
die de weg naar de hemel zocht in de achterbuurten van deze
wereld,

die de diepste waarheid vertelde in gewone taal,
die aanraakte en genas, zegende en verontrustte
zonder vrees of voorkeur,
die alomvattende liefde toonde zonder
voorwaarden vooraf,
die om dit alles gekruisigd werd, gestorven is en werd begraven, die
om dit alles en om ons allen weer opstond;
die, hoe hoog verheven ook,
aanwezig is bij ons, hier en nu.
Gezegend is hij in al zijn liefde en schoonheid.

God, heiliger dan heilig, nabijer dan nabij nu
we doen wat Jezus deed bidden we, laat uw
Geest onder ons zijn,
en zich voegen bij dit brood, deze wijn,
zodat ze voor ons worden tot het lichaam en bloed van Christus.

En laat deze Geest onze harten opwekken,
zodat als we dit sacrament delen
we onze Heer herkennen en hem ontvangen, dat
hij in ons zal zijn, wij in hem, voor altijd. Amen.

ONZE VADER

En zo bidden we,
met wie ons voorgingen, en met hen die ons omringen,
met wie staan rond de troon, met mensen genoemd en mensen vergeten,
gekend bij God,
de woorden die u zelf ons geeft...

(De tekst van het Onze Vader staat op p. ...)

BREKEN

Onder vrienden, samen
rond de tafel nam Jezus
brood,
en toen hij het gezegend had brak hij het en zei: 'Neem
dit brood, eet het.

Mijn lichaam, gegeven voor jullie.
Doe dit om mij te gedenken.'

Toen, later, tijdens de maaltijd, nam
hij een beker wijn,
hij dankte God ervoor, en hij zei:
'In deze beker vind je het nieuwe verbond met God,
een nieuwe kans, door mijn dood.
Neem dit, jullie allemaal,
om mij te gedenken.'
*(Hier of later kan de voorganger, kunnen de voorgangers van het
brood en de beker nemen.)*

NODIGING

Jullie die hongeren en dorsten
naar een beter leven,
een dieper geloof,
een betere wereld:
het brood van het leven,
geniet ervan, en wees dankbaar! De
beker van heelheid en redding,
drink ervan en geloof.
Het zijn de gaven van God voor de mensen van God.

(Op p. ... vind je andere mogelijke bewoordingen)

DELEN

*(Nadat brood en beker gedeeld zijn, of, naar je gewoonte, al op een
eerder moment:)*

VREDEGROET

De engelen zeiden het tegen de geschrokken herders, Jezus
zei het tegen zijn bange leerlingen.
En nu zeggen wij deze woorden, recht vanuit de hemel,
gedeeld om ons heel te maken en om ons één te maken:
Vrede met u!

Vrede ook met u!

WEGZENDING

Ga maar, je bent gevoed,
je hebt het levende brood gedeeld,
je bent geënt in de ware wijnstok,
je hebt de nieuwe wijn van de hemel geproefd.

Ga maar, je bent gezegend.
Jezus noemde jou zijn gast.
God kent je naam en zegt dat je er zijn mag. In
jouw leven is het zaad van God geplant.

Ga maar, ga met de vrede van Christus
en vergeet onderweg niet om ook van jezelf te houden, jij,
schat van God,
en om van de wereld te houden, vreugde van God,
en om van de Ene te houden, die het al omvat.
Amen.

LIED

ZENDING EN ZEGEN

DANKGEBED, ALTERNATIEF 1: ONZE TAAL

Omhoog de harten!
Wij hebben ze bij de Heer!
Laten wij God onze Heer
danken. **Het past ons de Heer
te danken.** Ja, u danken we,
voor het leven dat u met ons
deelde. U sprak onze taal,
liep op onze levensweg,
zat bij ons aan tafel,
luisterde naar onze
klachten – en u gaf ons
nooit op.

Ja, u danken we,
want nooit verdoezelde u de waarheid waaruit u leefde,
nooit ging u mee met de publieke opinie,

nooit zwichtte u voor de verleiding van de
macht, nooit ging u mee met de vooroordelen –
en uw ziel hebt u aan niemand verkocht.

Ja, u danken we,
om uw liefde voor wie geen liefde waard
leek, om uw aanraking van wie
onaanraakbaar was,
om uw vergeving van wie iets onvergeeflijks gedaan
had, om het goud dat u onder de drek tevoorschijn
haalde,
om de kracht achter de pijn –
en nooit koos u voor de makkelijkste weg.

Ja, u danken we,
want in het gezicht van onze kortzichtigheid
hebt u, Jezus, ons God laten zien, en Gods koninkrijk,
in al die fascinerende schoonheid en kracht die harten
bekeert.

Zo vieren we met vreugde en dank uw leven
en we voegen onze stem in het concert van uw kerk in
de hemel en op aarde,
en we bezingen uw eindeloze liefde:

SANCTUS EN BENEDICTUS/HEILIG, GEZEGEND DIE KOMT

*(Liefst een gezongen vorm, zie onder, p. ...; anders
gesproken door allen:)*

**Heilig, heilig, heilig,
God, God zo krachtig en
sterk;
hemel en aarde zijn vol van uw glorie,
hosanna in de hoge!
Gezegend hij die komt in de naam van de Heer.
Hosanna in de hoge!**

Jezus, heilig bent u,
en wij zijn hier niet omdat wij heilig zouden
zijn, maar omdat u ons uitnodigt.
Niet om een oud gebruik in stand te
houden, maar om gevoed te worden door
uw leven.
Niet alleen om uw aanwezigheid in ons midden te
vieren, maar om een glimp van de hemel op te vangen,

86 | viering van de tafel

om een voorproefje te krijgen van dat hemelse
maal waar we u zien van aangezicht tot
aangezicht,
waar we de vrijheid van eeuwigheid vieren,
waar de beperkingen van de aarde voorbij
zijn. God onze schepper,
zoals u uw mensen water gaf uit een rots in de
woestijn, zoals u hen voedde met brood in de
wildernis,
laat zo uw heilige Geest, dit brood en deze
wijn vullen met de volheid van Jezus
Christus,
zodat we, als we onze hand openen, door het geloof
voedsel voor ons leven ontvangen.

In de kwetsbaarheid van dit
sacrament, nu hemel en aarde één
worden,
bidden we, dat we u nog meer van harte kennen,
en u met meer trouw durven lief te hebben, te eren en
te dienen in deze wereld,
totdat uw koninkrijk komt. Maranatha!

(verder bij Onze Vader)

DANKGEBED, ALTERNATIEF 2: HET LIED VAN DE AARDE

Goed is het dat we u prijzen,
en dat we weten dat we dat niet alleen doen.

Elk atoom zingt van u,
het kleinste schepsel en de hoogste
berg zijn getuige van uw creativiteit;
de kracht van muziek die ons raakt
en het kind dat ons vol vertrouwen de hand
reikt dragen uw liefde op ons over.

Ook al horen wij ze niet,
de bossen zingen van vreugde.

Ook al zien we ze niet,
de heuvels dansen als lammeren.

viering van de tafel | 87

Ook al merken we het niet vaak op,
dagelijks speelt de schepping een
symfonie, een schouwspel voor u.

In deze wereldwijde muziek zijn wij, schepsel uit uw hand,
opgenomen,
of we het willen of niet.

Daarom zingen we,
met de bossen en de heuvels,
met de natuur en al haar harmonie en vreemde klanken.

En we zingen,
met mensen in alle
landen, met de talen van
alle volken.

En we zingen,
met hen die ooit met ons aan tafel
zaten en nu te gast zijn bij u in de
hemel

En we zingen
met de engelen en de
heiligen die nooit zullen
zwijgen, want u bent er
altijd bij.

Met hen zingen we het lied van uw glorie:

SANCTUS EN BENEDICTUS/HEILIG, GEZEGEND DIE KOMT

*(Liefst een gezongen vorm, zie onder, p. ...; anders
gesproken door allen:)*

**Heilig, heilig, heilig,
God, God zo krachtig en
sterk;**

**hemel en aarde zijn vol van uw glorie,
hosanna in de hoge!**

**Gezegend hij die komt in de naam van de Heer.
Hosanna in de hoge!**

Heilige God, u geeft zoveel meer dan wat wij kunnen
geven!

Met dank en eerbied gedenken wij
hem die onze gastheer en onze

redder is.

Hij werd geboren in het duister,
als ons eigen vlees en bloed, zo kwam
hij. Gedoopt werd hij in solidariteit
met allen die verlangen naar een
betere wereld,
hij raakte de mensen aan die met hun ziekte hem zouden
kunnen besmetten,
hij at met de mensen die zijn naam naar beneden
konden halen, als ons eigen vlees en bloed, zo kwam
hij.

In ieder gewoon mens herkende hij het
unieke, dode traditie vormde hij om tot
levend geloof, hij troostte en schokte,
maakte heel en bracht in verwarring,
als ons eigen vlees en bloed, zo kwam hij.

En toen: genegeerd door wie hem gevolgd hadden,
gekruisigd door wie bang voor hem waren,
dood, begraven,
verdoemd naar de
hel –
totdat de hemel zijn opstanding eiste
en hij opstond om alles wat wij geruïneerd hadden op
te richten.

Ons eigen vlees en
bloed, hem houden we
hoog, Jezus is zijn
naam.

God, heilig,
genadig, die hier nu
bij ons is, zend uw
heilige Geest
over dit brood en deze beker,
en vul ze met de volheid van Jezus Christus.

En terwijl we delen in deze heilige gaven,
geef dat de Geest ons voedt, omhelst en
verandert totdat we door het geheim van uw
genade
weten dat we zijn eigen vlees en bloed zijn,
en de keus maken om Christus lief te hebben en te
volgen, nu en altijd. Amen.

(verder bij Onze Vader)

viering van de tafel | 89

ALTERNATIEVEN VOOR DE NODIGING

DE LEVENDE

De Levende die beloofde bij ons te zijn tot het einde van de wereld

houdt zijn belofte in dit brood.

De Levende die zijn Geest met vernieuwende kracht
zond naar zijn leerlingen
omhelst ons in deze beker.

ADVENT

Hij die vanaf het begin bij God
was komt tot ons in dit brood.

Hij over wie de profeten
spraken is aanwezig in deze
beker.

KERST

Zoals het lichaam van Maria leven gaf aan
Jezus, zo geeft het lichaam van Jezus leven
aan ons.

Hier komt het woord dat om ons vlees en bloed
geworden is tot ons, in de kribbe van brood en wijn.

EPIFANIE

Zoals Jezus zich liet kennen zoals hij
was, aan mensen van dichtbij en van
ver,

bij zijn geboorte, bij zijn
doop, zo biedt hij zichzelf
aan,

aan wie hem
zoekt, hier en nu,
in brood en wijn.

VEERTIGDAGENTIJD

Zie het Lam van God.

Hij die wegneemt de zonde van de wereld
vergeeft, herstelt, omhelst ons
in dit brood, in deze beker.

90 | viering van de tafel

PASEN

Hij die was begraven maar opstond uit de
dood is voor ons aanwezig in dit brood.

Hij die zijn gewonde handen
uitstak naar wie niet meer in hem
geloofden strekt ze uit naar ons,
met deze beker.

HEMELVAART EN PINKSTEREN

Jezus, die beloofde bij ons te
zijn tot aan het einde van de
wereld houdt zijn belofte in
dit brood.

Jezus, die zijn Geest gaf aan zijn
leerlingen met vernieuwende kracht
omhelst ons in deze beker.

HUWELIJK

Jezus die met vreugde aanwezig
was bij het huwelijk van zijn
vrienden

is hier bij ons, in het brood.

Hij die met zijn woord water tot wijn
maakte komt vol liefde bij ons in deze
beker.

UITVAART

Jezus die zo diep verdrietig was om de dood van zijn vriend
Lazarus

reikt ons zijn hand in het delen van dit brood.

Hij die voor ons in de hemel een plaats bereid
heeft geeft ons zijn troost in deze beker.

viering van de tafel | 91

Healing Service A:

dienst van gebed om heelwording en heil⁹

Achtergrondinformatie

De Iona Community houdt regelmatig een viering met gebed om heelwording en heil. Dat past bij de overtuiging dat God het aan mensen gunt dat ze heel zijn, en zo 'heil' ervaren. Het leven en onderwijs van Jezus was daar vol van. De dienst van heelwording is onderdeel van het leven van christenen.

Niet alleen mensen als individu, ook groepen en grotere verbanden smachten naar heelwording. We denken aan verdeelde samenlevingen, volken, de aarde zelf. Gebroken harten, gekwetste geesten, gekneusde zielen, inwendige breuken roepen luid om een liefdevolle en helende aanraking! Onze gebeden vormen een aanvulling op wat verder gebeurt om heelheid te bevorderen: geneeskunde, therapie, en zoveel meer. Ook daarin kan de liefde van God onder mensen zichtbaar worden.

In deze viering noemen we personen, plaatsen en situaties. Op hen richten we ons in het gebed. Elke persoon en situatie is immers bekend bij God, niet als een probleem dat opgelost moet worden, maar als iets of iemand die de aandacht waard is, aanvaarding en liefde verdient. We willen ook niet God veranderen maar de wereld. We vertrouwen erop dat God onze gebeden

⁹ 'Prayers for healing and the laying on of hands', zo heet het in het Engels. 'Healing', daar zit het woord 'heel' in, is te vergelijken met het Hebreeuwse woord 'shalom'. Dat iemand is, zoals zij of hij kán zijn, onbeperkt, niet klein gemaakt. Soms denken mensen dat het wel zal lijken op 'gebedsgenezingsdiensten': een gezonde en begenadigde voorganger bidt om genezing voor zieke en beperkte mensen. Maar nee – deze liturgie gaat een heel andere kant op! De hiernavolgende twee varianten van de 'healing service' zijn vertaald uit de nieuwe editie van het *Iona Abbey Worship Book*.

hoort en er antwoord op geeft, al weten we niet hoe of wanneer de heelwording plaatsvindt.

Mensen die dat willen, kunnen naar voren komen om de handen opgelegd te krijgen, voor zichzelf, of voor een persoon of situatie die ze in hun hart hebben. Het opleggen van handen is in onze ervaring niet voorbehouden aan bijzondere, daartoe opgeleide of begenadigde personen: als hele gemeenschap, hier samen, delen we in de gave van nabijheid en zegen. Gods kracht van heelwor- ding, de belofte van Gods dragende liefde, delen wij allen. In ons allen kan Gods aanwezigheid werken: in wie naar voren komt en in wie blijft zitten, in wie de handen oplegt en in wie ze opgelegd krijgt.

Vooraf is het goed dat mensen de informatie, hierboven, kunnen lezen, of dat iemand uitleg geeft. Houd rekening met heel ver- schillende beginsituaties: van mensen die slechte ervaringen hebben met dwingende gebedsgenezers, tot mensen die wach- ten op een wonder. 'Healing', heelwording en heil, gaan over heelheid. Dat ieder mens uit één stuk mag zijn, en dat wij, in al onze verschillen, hier als één lichaam samen zijn.

Praktische aanwijzingen

Geef je de deelnemers aan deze viering ook de gelegenheid om zelf intenties en namen binnen te brengen? Dat kan heel goed, door op tafels in de ruimte briefjes en pennen te leggen. Bij het begin van het gebed kan iemand het mandje met briefjes met intenties en namen voor gebed in het midden plaatsen. Dat kan zijn op altaar of tafel, naast de kaars op de grond, bij een schaal met water.

Nadat enkele briefjes zijn voorgelezen, antwoorden allen met een gesproken of gezongen responsie. Als er te veel briefjes zijn noem je alleen groepen: wie getekend zijn door ziekte, wie onder druk leven, wie zich tekort voelen schieten, etc. Voor voorbeel- den, zie onder bij 'Gebedsintenties'. Direct aansluitend aan de dienst kunnen dan in kleinere kring met en voor degenen die daarbij willen zijn nog alle briefjes gelezen en zo gebeden wor- den.

Gang van zaken bij de handoplegging

De Iona gemeenschap heeft veel ervaring met de praktische gang van zaken. Meestal gaat het zo: tijdens het zingen komt wie dat wil in beweging. De (meestal) drie voorgangers gaan in de gebedscirkel staan, met het gezicht naar buiten. Vóór hen liggen drie of zes knielkussens op de grond. Wie de handen opgelegd wil krijgen, of wie mee wil doen in het opleggen van handen, komt naar voren. Als het lied beëindigd is, knielen de eerste drie neer; de voorgangers leggen hun de handen op; wie dat wil, legt daarbij een hand op arm of schouder van wie knielt. Wie dat wil, spreekt de zegenbede mee, zoals de voorgangers die uitspreken.

Na de handoplegging en zegenbede staan de geknielden op. Anderen knielen in hun plaats, of zijn al eerder op de drie lege kussens geknield. De drie in de middenkring gaan met de zon mee steeds een kussen verder.

WELKOM EN INTRODUCTIE

BIJ HET BEGIN

We komen samen in uw nabijheid, God, in
onze nood,

en de nood van de wereld nemen we met ons mee.

We komen bij u, want u komt in Jezus bij ons,

en u weet uit ervaring wat het is, te leven als mens.

We komen met ons geloof en met onze twijfels,

we komen met onze hoop en onze vrees.

We komen zoals we zijn, omdat u ons uitnodigde,

omdat u beloofde ons nooit de rug toe te keren.

LIED

GEBED

Liefdevolle God,
u brengt ons hier samen.
Zovelen gingen ons al voor,
zoekend naar heelheid, naar kracht, naar liefde.

U kent ons, God,
u begrijpt wie we zijn,
u weet wat ons bezighoudt of in de war brengt,
wat ons laat glimlachen en wat ons verdrietig maakt. U
hoort onze vragen, onze gebeden.

U kent de mensen van wie we houden, God,
en de mensen met wie we het moeilijk hebben. Soms
beschadigen we anderen;
soms beschadigen we onszelf.

Nu brengen we onze beschadigingen bij u, en
we vragen: help ons heel te worden.
We brengen de schade die we anderen aandeden voor u en
we vragen om vergeving.

(RUST)

Hoor, dit is wat Jezus zegt,
woorden waar we op kunnen rekenen:
Wees niet bang
Ik houd van je.
Je zonden zijn vergeven.
Ik zal altijd bij je zijn.

(RUST)

Schrijf deze woorden in ons hart, liefdevolle God,
dat ze wortel schieten in ons leven.

Amen!

BIJBELLEZING

MOGELIJK: KORTE OVERDENKING

Voor het woord van God in de schriften,
voor het woord van God onder ons, voor
het woord van God in ons:

wij danken u, God!

GEBEDEN

Bij de gebeden op dit moment kunnen de verzamelde intenties in de mandjes worden meegenomen. Deze kunnen genoemd worden, al dan niet aansluitend op een van de volgende gebedsteksten. Na elke intentie kunnen namen genoemd worden, gevolgd door een responsie of chant.

Laten we bidden.

Met heel ons hart roepen we, God, u
schenkt heelheid.

Hoor ons, nu we onze zorgen optillen naar u, onze
zorgen voor de mensen van aarde en stof.

1.

We bidden voor wie het uitroept van pijn, voor
wie in stilte lijdt,
voor wie verlangt
naar een herstel dat menselijke handen niet kunnen brengen.

2.

We bidden voor wie psychisch in de knel zit,
wie zich zorgen maakt, angstig is, bang voor morgen, voor
wie 's nachts roept: 'God, dat de morgen komt', en 's
morgen roept: 'God, dat het snel avond wordt.'

3.

We bidden voor wie rouwen,
voor wie verdriet en pijn heeft om het verlies van liefde,
het verlies van een geliefde,
voor wie in zichzelf of in anderen om zich heen
het verlies zien van kracht en inzicht,
het verlies van de kans om te kiezen, van zelfstandigheid, die
het donker zien worden.

4.

We bidden voor wie dicht bij de dood zijn,
voor hen die bang zijn voor de dood,
en voor hen die de laatste reis al gemaakt hebben,
vanuit het leven naar een groter leven.

5.

We bidden voor gemeenschappen
waarin mensen te kampen hebben met rampen of terreur, met
honger of armoede,
zonder dat er één teken is dat aan hun ellende een einde komt.

6.

We bidden voor hen die slachtoffer zijn,
gekwetst
om hun ras, hun achtergrond, hun verleden,
om hun gender of seksuele voorkeur, omdat
ze anders zijn;
en voor allen die misbruikt zijn, in de steek gelaten, afgeschreven.

We denken ook aan anderen,
aan hen van wie de diepste nood bekend is bij u alleen, we
dragen hen op aan uw liefdevolle kracht.

Jezus, liefdevolle Jezus,
uw handen zijn sterk en kunnen vasthouden, strelen en helen,
tranen afvegen en behoeden in gevaar.
Hoor ons gebed!
Bescherm hen die zich inzetten voor onze veiligheid
en zegen allen die uw heilige werk van heelheid uitvoeren in
spreekkamers, in ziekenhuizen, in hospices,
in operatiekamers en aan keukentafels.
Dit vragen we tot heil van uw wereld en
in uw naam.

Amen.

UITNODIGING VOOR DE HANDOPLEGGING LIED

Tijdens het zingen komt wie dat wil in beweging.

GEBED, AANROEPING VAN DE GEEST

God, Schepper,
U wilt aanwezig zijn, hier, in onze wereld, in
ons, mensen, samen.
We roepen u aan: bied heelheid, hoop, vrede
door onze handen, door ons gebed.

Amen.

HET OPLEGGEN VAN HANDEN, MET DE TEKST:

**Dat de Geest van God
die hier nu bij ons is je
raken mag en helen
in lichaam, ziel en geest,
en je bevrijden van wat schaadt.
In Jezus' naam. Amen.**

*Als er is gebeden voor hen die geknield waren, staan ze weer op,
anderen nemen hun plaats in. Mensen kunnen teruggaan naar de
plaats op het moment dat ze dat zelf willen. Mensen die eerst waren
blijven zitten kunnen later besluiten naar voren te komen.*

HET GEBED VAN AUGUSTINUS

Lieve God, we bidden,
waak nu met hen die vannacht waken, de
wacht houden
of wenen.
En zend uw engelen om te zorgen voor hen die slapen.

**Christus, troost je zieken,
laat je vermoeiden tot rust komen,
zegen je stervenden,
verzacht de pijn van je lijdenden,
bescherm je vrienden die blij zijn:
wees bij ons in je eindeloze liefde.**

LIED

ZEGEN

Dat God ons zal omarmen,
dat God ons zal beschermen,
dat God ons behoedt als we slapen,
dat God ons nabij is als we ontwaken,
dat God ons steunt als we bezorgd zijn,
dat God ons laat lachen als we vooruit kijken,
dat God zich laat horen in wat we zeggen en zingen en zwijgen,
dat God zich laat zien in onze levens.

(Vrij naar Carmina Gadelica)

ALTERNATIEVE ZEGEN 1

God, zegen de sterren boven
ons, de aarde onder onze
voeten,
uw beeld diep in ons,
de rust die op ons wacht.
Amen.

ALTERNATIEVE ZEGEN 2

In ons hart en in ons
huis de zegen van God.

**In ons komen en in ons gaan
de vrede van God.**

In ons leven, op onze
zoektocht, de liefde van God.

**Bij het einde, nieuw begin
de armen van God om ons te ontvangen,
thuis te brengen.**

Amen.

(Bron: p. 1317 Liedboek)

Wie dat wil, kan nu stil de ruimte verlaten; er klinkt muziek. Anderen blijven wellicht om in stilte te bidden. Wanneer er namen of intenties nog niet gelezen zijn, kan dat in kleine kring nu worden gedaan.

Healing service B:

dienst van gebed om heelwording en heil

Zie voor achtergrond en aanwijzingen voor de liturgie de tekst op pagina: het is belangrijk dat mensen de informatie hebben kunnen lezen.

WELKOM EN INTRODUCTIE BIJ HET BEGIN

Jezus zegt: 'Bid en je zult ontvangen,
zoek en je zult vinden,
klop en de deur gaat voor je open.'

Amen!

Jezus zegt: 'Kom bij mij, jullie die het zwaar hebben en
lasten dragen,
ik geef je rust!'

Amen!

Jezus zegt: 'Genees de zieken',
'Voed wie honger heeft',
'Bevrijd wie in de knel zit',
'Wees waakzaam en bid!'

Amen!

LIED

GEBED

Eeuwige God,
we prijzen u!

We zijn niet alleen:
heiligen en engelen, onzichtbaar en toch ook stralend, omringen ons;
Jezus, de heemeester, is bij ons.

Uw heilige Geest wekt in ons het verlangen
naar heeheid,
en dat anderen het goed hebben,
dat het leven rijk is en goed.

Vul ons met de verwachting dat we het goede zullen ontmoeten.
Laat de genade van Jezus oplichten als
een sterke kracht van bevrijding.

Dat uw woord tot leven komt als we het horen, dat
uw medelijden onze zorg overspoelt,
dat de hoop zich een weg baant door alle moeite heen, laat
uw goede wereld komen.

Amen!

BIJBELLEZING

MOGELIJK: KORTE OVERDENKING, OP GROND VAN DE BIJBEL

STILTE

GEBEDEN

*Bij de gebeden op dit moment kunnen de verzamelde intenties in de
mandjes worden meegenomen. Deze kunnen genoemd worden, al
dan niet aansluitend op een van de volgende gebedsteksten.
Na elke intentie kunnen namen genoemd worden, gevolgd door een
responsie of kort lied.*

Laten we bidden.

Met heel ons hart roepen we, God, u
schenkt heelheid.

Hoor ons, nu we onze zorgen optillen naar u, onze
zorgen voor de mensen van aarde en stof.

1.

We bidden voor wie het uitroept van pijn, voor
wie in stilte lijdt,
voor wie verlangt naar een herstel
dat menselijke handen niet kunnen brengen.

2.

We bidden voor wie psychisch in de knel zit,
wie zich zorgen maakt, angstig is, bang is voor morgen,
voor wie 's nachts roept: 'God, dat de morgen komt',
en 's morgen roept: 'God, dat het snel avond wordt.'

3.

We bidden voor wie rouwen,
voor wie verdriet en pijn heeft om het verlies van liefde,
het verlies van een geliefde,
voor wie in zichzelf of in anderen om zich heen
het verlies zien van kracht en inzicht,
het verlies van de kans om te kiezen, van zelfstandigheid, die
het donker zien worden.

4.

We bidden voor wie dicht bij de dood zijn,
voor hen die bang zijn voor de dood,
en voor hen die de laatste reis al gemaakt hebben,
vanuit het leven naar een groter leven.

5.

We bidden voor gemeenschappen waarin mensen te
kampen hebben met rampen of terreur,
met honger of armoede,
zonder dat er één teken is dat aan hun ellende een einde komt.

6.

We bidden voor hen die slachtoffer zijn,
gekwetst
om hun ras, hun achtergrond, hun verleden,
om hun gender of seksuele voorkeur, omdat
ze anders zijn;
en voor allen die misbruikt zijn, in de steek gelaten, afgeschreven.

We denken ook aan anderen,
aan hen van wie de diepste nood bekend is bij God alleen, we
dragen hen op aan de liefdevolle kracht van God.

Jezus, liefdevolle Jezus,
uw handen zijn sterk en kunnen vasthouden, strelen en helen,
tranen afvegen en behoeden in gevaar.
Hoor ons gebed!
Bescherm hen die zich inzetten voor onze veiligheid
en zegen allen die uw heilige werk van heelwording uitvoeren in
spreekkamers, in ziekenhuizen, in hospices,
in operatiekamers en aan keukentafels.
Dit vragen we tot heil van uw wereld en
in uw naam.

Amen.

UITNODIGING VOOR DE HANDOPLEGGING LIED

Tijdens het zingen komt wie dat wil in beweging.

GEBED, AANROEPING VAN DE GEEST

Kom, heilige Geest,
verlangen heb je in ons hart geplant,
breng nu heelheid in lichaam, ziel en geest.
Zegen de hoofden die zich buigen,
zegen de handen die aanraken,
zegen de harten die hopen.
Maak heel,
geef vrede.

Amen.

HET OPLEGGEN VAN HANDEN, MET DE TEKST:

**Dat de Geest van God
die hier nu bij ons is je
raken mag en helen
in lichaam, ziel en geest,
en je bevrijden van wat schaadt.
In Jezus' naam.
Amen.**

*Als er is gebeden voor hen die geknield waren, staan ze weer op,
anderen nemen hun plaats in. Mensen kunnen teruggaan naar de
plaats op het moment dat ze zelf willen. Mensen die eerst waren
blijven zitten kunnen later besluiten naar voren te komen.*

LIED

GEBED VOORDAT WE VERDERGAAN

Dat Gods geest,
zoveel wijzer dan ons verstand, ons
in onze diepte weet te vinden, en
ons opent voor de waarheid die ons
heel maakt.

Dat Gods oren,
altijd open voor onze gebeden,
het diepste in ons horen,
en onder onze woorden
ons diepste verlangen vinden.

Dat Gods hart,
steeds gevuld met kostbare liefde,
ons in onze diepte bemint,
onze gebrokenheid herstelt
en ons in onze waarde bevestigt.

**Dat God ons gezelschap houdt vannacht,
en ons vreugde brengt als de dag aanbreekt.
Amen.**

(Naar een gebed van Dorothy McRae-McMahon)

ZEGEN

Alle glorie aan God,
eerbied aan heiligen en engelen,
verwarring voor ieder die het kwade op het oog heeft.

Eerbied voor het kruis,
onderscheidingsvermogen voor de kerk, nieuw
leven voor hen die zijn gestorven,
kracht om te dragen voor hen die berouw hebben,
heelwording en herstel voor wie lijden.

Vrede in alle vier hoeken van de wereld,
en over ons, hier samen:
dat God ons overvleugelt
met zegen en ons met liefde aanziet.

Amen!

(oud Syrisch gebed)

ALTERNATIEVE ZEGEN 1

Zegen, God, voor ons,
de sterren boven ons
hoofd, de aarde onder
onze voeten, uw beeld
diep in ons,
de rust die ons
wacht. Amen.

ALTERNATIEVE ZEGEN 2

In ons hart en in ons
huis de zegen van God.
**In ons komen en in ons gaan
de vrede van God.**

In ons leven, op onze
zoektocht, de liefde van God.

**Bij het einde, nieuw begin
de armen van God om ons te ontvangen,
thuis te brengen.**

Amen.

(Bron: p. 1317 Liedboek)

Wie dat wil, kan nu stil de ruimte verlaten; er klinkt muziek. Anderen blijven wellicht om in stilte te bidden. Wanneer er namen of intenties nog niet gelezen zijn, kan dat in kleine kring nu worden gedaan.

Om de wereld lief te hebben en te dienen

Een liturgie van toewijding op de dag
van Sint Columba, 9 juni¹⁰

Ga, om God lief te hebben en te dienen,
zo kan het klinken aan een einde van een viering.
Nu zeggen we het aan het begin: KOM, zodat je straks kunt gaan, om
God en de wereld lief te hebben en te dienen!

OPROEP TOT GEBED

Adem van God,
levensadem,
zucht van diep verlangen,
Kom, heilige Geest!

Trooster,
Onruststoker,
Tolk, Inspirator,
Kom, heilige Geest!

Hemelse vriend,
Lantaarnopsteker, Onthuller
van de waarheid,
Vroedvrouw van verandering,
Kom, heilige Geest!

¹⁰ Deze tekst is een vertaalde en bewerkte versie van de uitgave van de Wild Goose Resource Group voor Columba's dag 2018, geschreven door Kathy Gal- loway, *To love and serve the world, A liturgy for St Columba's Day*. Vader Co- lumba was de Ierse monnik die op het eilandje Iona een gemeenschap van broeders stichtte, en daarmee de boodschap van Christus van Ierland naar het Westen bracht. Zijn dag geldt ook als de verjaardag van de Iona Community.

God is hier,
Gods Geest is bij ons.

LIED

GEBED VAN TOENADERING

De zee in eindeloze beweging, de stoere heuvels, de lucht die leven
brengt,
het samenspel van schaduw en zon en wolken, alles
verkondigt de goedheid van een Schepper.

We danken u, God!

In de vaardigheid van wie werkt met haar handen, in de ideeën van
de ontwerper,
het inzicht van de kunstenaar, de schrijver, de musicus,
het ongeduld van de profeet en het geduld van de verzorgende,
heeft u mensen geroepen om mee te zorgen voor uw schepping.

We danken u, God!

Uw levende Woord,
kwam bij ons terecht door mannen en vrouwen die
in hun leven van werk en gebed
merkten dat de belofte van het evangelie betrouwbaar is. Nu,
eeuwen later, oogsten wij wat zij zaaiden,
en krijgen wij de kans te zaaien.

We danken u, God!

Schepper God,
u keerde Columba af van de wereld van conflict en ruzie, en
maakte hem tot drager van het evangelie van de vrede, met
in zijn mond het lied van u, de Drie-ene.
We bidden, geef ons diezelfde moed, dat geloof, die opgewektheid,
zodat we ontdekken hoe wij zelf passen in het verhaal van uw
evangelie,
en het handen en voeten geven in ons eigen leven.

Amen.

LIED

EVANGELIELEZING EN OVERWEGING OF STILTE

LIED

TOEWIJDING OF COMMITMENT

Leden, associates en vrienden, kunnen nu opstaan en zeggen:

**Vandaag, de dag van Sint Columba, staan we op, en verklaren we
in verbondenheid met de Iona Community:**

**Met jullie, zusters en broeders om ons heen, dichtbij en ver weg,
en in de naam van God, de Schepper, de Verlosser, die de we-
reld in zijn hand houdt,
verbinden we ons met het doel, het gebed en het leven van de
Iona Community.**

Ook al zijn we met velen, we zijn één in Christus.

We vieren de heelheid van ons leven samen.

Daar waar breuken zijn werken we voor verzoening en herstel.

**Daar waar gebrek is zetten we ons in om mens en gemeen-
schap tot bloei te laten komen.**

Dat God ons helpt, nu en altijd. Amen.

GEBEDEN VAN DE IONA COMMUNITY

*Gebeden van dankzegging en zorg, voorbede voor de noden van de
Community, voor de wereld, voor de leden, associates, vrienden van
de Iona Community.*

DIT GELOVEN WIJ!

1.

Dat God er al is in het donker,
nog voor het eerste licht doorbreekt, dat geloven wij.

2.

Dat God er al is waar mensen weifelend wachten, onzeker,
waar angst en moed elkaar de hand geven,
waar conflict en liefdevolle zorg samengaan,
waar de zon opgaat boven het prikkeldraad, daarop vertrouwen wij.

1.

Dat God een God-met-mensen is,
die midden tussen ons neerknielt
om onze menselijkheid te delen, dat geloven wij.

2.

We stemmen in met een geloof
dat ons verder brengt dan het veilige midden:
een geloof dat ons in beweging zet, dat ons kwetsbaar maakt, dat
ons de straat op stuurt.

1.

We verbinden ons eraan, ons in te zetten voor verandering en
onzelf op het spel te zetten;

2.

dat we verantwoordelijkheid op ons nemen, risico's nemen, dat
we leven met overtuiging, dat we vernedering onder ogen zien;

1.

dat we staan naast hen die leven aan de rand;

1 EN 2.

**dat we kiezen voor het leven, en ons door de Geest laten
inzetten om Gods nieuwe gemeenschap van hoop te laten
groeien.**

Amen.

LIED

DANKGEBED EN VOORBEDE

God Schepper, we danken u
voor hen die de Geest van God hoorden,
Columba en al die anderen,
in de ruisende bladeren en in het bruisen van het water.

**Daarom bidden we voor de schepping die alle leven voedt en draagt.
Vernieuw in ons de verwondering om hoe kostbaar ze is,
dat we haar liefhebben en dienen.**

God vol begrip, we danken u
voor die gemeenschappen waaruit het evangelie op weg ging, en
voor wat groeide:
ruimte voor werk en gebed voor
onderwijs en studie,
geneeskunst en helende zorg.

**Daarom bidden we voor vruchtbaar onderwijs,
liefdevolle communicatie,
openheid voor de schatten van de wereld en al die mensen – dat
we hen liefhebben en dienen.**

God van verzoening, we danken u
voor die eerste leerlingen van u die bij ons kwamen,
royaal,
zoekend naar recht en gerechtigheid,
die de vrede van Christus aanboden aan ieder die hen ont- moette.

**Daarom bidden we om een samenleving die ieder rechtvaar- dig
behandelt,
zeker hen die kwetsbaar zijn,
en we bidden voor wie vragen stellen en brieven schrijven, voor
wie werken aan een gemeenschap waar ieder in vrede kan
leven,
een wereld om lief te hebben en te dienen.**

God van vreugde, we danken u
voor hen die hun dagen en nachten lieten bepalen door gebed, en
die spraken met de woorden van de psalmen.

**Daarom bidden we om de aanraking van de heilige Geest, in
ons en om ons heen,
dat we ons leven in liefde en eenvoud kunnen leven,
met Jezus als onze vriend dichtbij,
hij die kwam om de wereld lief te hebben en te dienen.**

God die voedt en te drinken geeft, we danken u dat
u ons ook voedt met schoonheid en fantasie, met
prachtige bijbels en bijzondere kerken,
met muziek die overal kan klinken.

Daarom bidden we om de kracht van de verbeelding,

**en om stimulansen voor creativiteit,
juist ook op plaatsen waar niemand die verwacht, ruimte
voor het schone dat de wereld liefheeft en dient.**

Geest van de levende God,
u blaast uw adem in ons, en blaast op alles wat onaf en kwets- baar
is.

U maakt dat uit onze pijn het levend water tevoorschijn komt.

**Laat in ons innerlijke leven nieuwe bladeren opengaan,
bemoedig ons, dat we u kunnen liefhebben en dienen. In
uw naam bidden we, vol vertrouwen:**

ONZE VADER...

(De tekst van het Onze Vader staat op p. ...)

Het brood dat we breken, ons dagelijks brood, is het éne brood.

Ook al zijn we met velen, toch zijn we het ene lichaam.

Laat er genoeg zijn voor iedereen, overal.

*(Nu of na de zegen, met een kop thee of koffie erbij, kunnen oat-
cakes of koekjes gedeeld worden. Bij voorkeur met iemand met wie je
nog niet eerder sprak!)*

ZEGEN

Bemoedigd door ons verlangen,
gesterkt door onze solidariteit,
bescheiden gemaakt door wat ons nog ontbreekt, gaan
we verder, en we zeggen:

**Levende God, zegen ons
nu we samen naar buiten gaan,
dat we de wereld liefhebben en dienen.
Amen.**

Wat we geloven

A. In aansluiting bij de trinitarische belijdenis

We geloven in God

die ouder is dan de eeuwigheid
en jonger is dan onze volgende teug adem, die
elke beschrijving te boven gaat
en toch ons bij name kent, die
inspireert om te geloven,
maar toch niet in religie kan worden gevat.

We geloven in Jezus Christus, net als wij een mens van vlees en bloed,

hij kwam om aan elk menselijk leven waardigheid te geven. Hij
raakte de onaanraakbare aan,
hield van de mens van wie niemand hield,
vergaf wie het onvergeeflijke gedaan had en
verdroeg laster, vervolging en dood
zo, dat door lijdende liefde heen
Gods koninkrijk op aarde zou aanbreken.

Hij stond op uit het graf als levend bewijs dat
dat wat in geloof wordt neergelegd wordt
opgewekt in glorie.

Hij ging op naar de hemel zo,
dat hij aanwezig kan zijn, ten
allen tijde,
bij alle mensen.

We geloven in de heilige Geest,

die ons de waarheid en de vrijheid binnenleidt,
die Gods goede gaven geeft
aan al Gods kinderen,

die onderzoek inspireert, gebed mogelijk maakt en
wil
dat economie, politiek en bestuur
de eerste plaats geven aan
recht, zorg voor de aarde en de genezing van volken en naties.

We vieren de kansen van de kerk,
het leven in ons lichaam, het
verlangen in onze ziel,
de belofte van het goede dat klaar ligt
voor hen die houden van de Levende.

B. In verbondenheid met de wereldwijde kerk

Wij geloven in God
die een zwervend volk tot zijn vriend maakte, en
het riep vanuit de slavernij de vrijheid in, en die
in Rachab, Tamar, Ruth, Batseba,
in Cyrus en Darius
van buitenstaanders ambassadeurs van Gods bedoelingen maakte.

Wij geloven in Jezus,
die vereerd werd door Perzische wijzen,
die als vluchteling asiel zocht en vond in Egypte, die
aan Syriërs de liefde van God verkondigde,
die Grieken interesseerde voor wat hij zei en deed,
wiens eerste evangelist een Samaritaanse was,
die in een Romein een geloof zonder weerga ontdekte,
die zag dat zijn kruis gedragen werd door een Libiër, en
die uitsteeg boven zijn moederland,
en zo overal aanwezig kan zijn.

Wij geloven in de heilige Geest,
die met Pinksteren bewees dat de hemel geen lievelingstaal kent,
die door de doop van de Ethiopiër duidelijk maakte dat racisme en
geloof niet samengaan,
en die kerken stichtte in oude en nieuwe werelden, in al die ver-
schillende culturen.

Wij geloven dat we God boven alles kennen door Jezus

en tegelijk bevestigen we
dat God aanwezig is bij mensen
die Christus niet als hun Heer kennen.

We geloven dat het koninkrijk van God

groter is dan de kerk

en dat de liefde van God
ons begrip te boven gaat.
Daarom vieren we dat Gods wegen niet samenvallen met onze
wegen,
dat God zelf de goede bondgenoten kiest, en
zelf het recht heeft
alle menselijke verwachtingen te overstijgen.

We zegenen God voor altijd!

C. Dit is waarom de kerk kerk is

Dat we één God eren,
Vader, Zoon en heilige Geest,
dat we naar Gods beeld gemaakt zijn dat
we tot Gods dienst geroepen zijn, dat
Gods aanwezigheid ons vernieuwt:

dat geloven wij!

Dat het Christus erom gaat
dat we in woord en daad en met plezier meedoen
met de veelkleurige menselijke cultuur,
dat we de aarde in al haar schoonheid en kwetsbaarheid bewaren,
dat we getuige zijn van de liefde van God voor ieder mens,
en dat we allen uitnodigen om te delen in die ervaring die alles omkeert:

dat geloven wij!

Dat de kracht van de heilige Geest maakt dat
wie vervolgd werd overleefd zal staan,

dat wie anderen kwaad doet zal struikelen,
dat de gebeden uit het hart en de stille daden van Gods mensen de
loop van de menselijke geschiedenis voorgoed zullen verande- ren,
dat de oude woorden van de Schriften
doorgaan ons in de war te brengen met nieuwe inzichten:
dat geloven wij!

Dat God de kerk in het leven riep om de dienaar van het konink- rijk
te zijn,
een teken van Gods nieuwe wereld,
om in ieder land liturgie te vieren die harten op de hemel richt:
dat geloven wij!

Dat Christus, die onze verschillen heel goed kent, bidt
dat we één zullen zijn,
zodat de wereld het gelooft:
**dat geloven wij, hieraan
wijden we ons, om de
liefde van God, op de
weg met Jezus,
door de kracht van de heilige Geest. Amen!**

D. We vieren het werk van Jezus

- 1 Midden onder ons:
degene die zicht gaf aan de blinden
en inzicht aan de mensen met oogkleppen voor;
- 2 degene die de doven het gehoor gaf
en luisterende oren aan hen die alleen hun eigen stem hoorden,
- 3 **degene die de lamme liet lopen
en die zelf de weg is, de waarheid en het leven.**
- 1 Midden onder ons:
degene die de zieken heelde
en de hopelozen hielp,

- 2 degene die demonen verjoeg
en een nieuwe naam gaf aan hen
die iedereen alleen als probleemmakers kende,
- 3 degene die onder vuur kwam te liggen
omdat hij te dicht kwam bij hen
die besmet waren.**
- 1 Midden onder ons:
degene die rechtvaardige belastingen prima vond en
voor geld een goede bestemming zocht,
- 2 degene die sprak voor de armen
en die aan de bevoorrechten vertelde
hoe hun rijkdom het goede teweeg kon brengen,
- 3 degene die zichzelf toevertrouwde aan vrouwen,
aan mannen,
zonder vooroordeel of voorkeur.**
- 1 Midden onder ons,
om aan te raken, te helen,
- 2 te zegenen, te inspireren,
- 1 te confronteren, te bekeren,
- 2 te tonen, keer op keer,
het menselijk gezicht van God.
- 3 Midden onder ons!**

E. Dat God er al is in het donker

*De tekst van deze woorden van geloof is opgenomen in de liturgie
voor Columba's Dag, op pagina ...*

Psalmen

In de morgen- en avondgebeden zijn verschillende psalmen als optie aangegeven. De tekst daarvan volgt hieronder. In het *Wee Worship Book* is de tekst opgenomen, bij verschillende van deze psalmen in een kortere uitsnede of in een bewerking. Hier volgen we meestal wel de uitsnede, maar vertaalden we niet de bewerking.

Natuurlijk zijn ook andere psalmen te kiezen. Wanneer een psalm een typografie heeft die al in stem en tegenstem is verdeeld heeft dat de voorkeur. Dan kun je lezen volgens de oude gewoonte van het koorgebed, die je in anglicaanse kerkboeken en katholieke liturgieën terugvindt, maar ook in het *Liedboek* (2013).

Als je de verzen om en om leest merk je dat de psalmen anders tot je komen, en dat je er meer bij betrokken raakt. Kies een indeling die logisch is voor je eigen groep:

- links, rechts;
- voorlezer, allen;
- mannen, vrouwen;
- mensen met en zonder bril.

Wellicht is de manier waarop de psalmen in kloosters gezongen of gelezen worden een goede hulp: neem een goede pauze tussen de twee regels die door één groep gelezen worden, en laat de rust tussen de groepen juist niet te lang duren. Zo 'speel je elkaar de tekst toe'.

In het *Liedboek* (2013) zijn de volgende psalmen zo opgenomen dat ze ook op deze manier gebeden kunnen worden, met suggesties voor periodes of momenten waar ze in het bijzonder bij aansluiten:

- 4b avond
- 25e Advent, Veertigdagen
- 67b* Epifanie, Pinksteren, oogst
- 84b zomer
- 87a Pinksteren

- 91c avond, Veertigdagentijd
- 92b morgen, zondag, zomer
- 98f herfst, Pasen, Paastijd
- 121b* middag, uitzending/pelgrimage, herfst
- 130d Veertigdagentijd, herfst
- 134a* avond
- 139c Pasen, zomer

** Deze psalmen staan ook op de volgende pagina's.*

Psalm 8

MOGELIJK: MORGENGEBED A

heer , onze Heer,
hoe machtig is uw naam op heel de aarde.

**U die aan de hemel uw luister toont–
met de stemmen van kinderen en zuigelingen**
bouwt u een macht op tegen uw vijanden
om hun wraak en verzet te breken.

**Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,**
wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt, het
mensenkind dat u naar hem omziet?

**U hebt hem bijna een god gemaakt,
hem gekroond met glans en glorie,**
hem toevertrouwd het werk van uw handen en
alles aan zijn voeten gelegd:

**schapen, geiten, al het vee, en
ook de dieren van het veld,**
de vogels aan de hemel, de vissen in de zee en
alles wat trekt over de wegen der zeeën.

**heer , onze Heer,
hoe machtig is uw naam op heel de aarde.**

(Psalm 8, NBV)

Psalm 19

MOGELIJK: MORGENGEBED F

De hemel verhaalt van Gods majesteit,
het uitspansel roemt het werk van zijn handen,
de dag zegt het voort aan de dag die komt,
de nacht vertelt het door aan de volgende nacht.

Toch wordt er niets gezegd, geen woord gehoord,
het is een spraak zonder klank.

Over heel de aarde gaat hun stem,
tot aan het einde van de wereld hun taal. God
heeft een tent opgeslagen voor de zon: een jonge
bruidegom die het bruidsbed verlaat, een held die
vrolijk voortrent op zijn weg.

Aan het ene einde van de hemel komt hij op,
aan het andere einde voltooit hij zijn loop, niets
blijft voor zijn gloed verborgen.

De wet van de heer is volmaakt:
levenskracht voor de mens.

De richtlijn van de heer is betrouwbaar:
wijsheid voor de eenvoudige.

De bevelen van de heer zijn eenduidig:
vreugde voor het hart.

Het gebod van de heer is helder:
licht voor de ogen.

(Psalm 19:1-9, NBV)

Psalm 34

MOGELIJK: AVONDGEBED A

De heer wil ik prijzen, elk uur van de dag, mijn
mond is altijd vol van zijn lof.

Laat mijn leven een loflied zijn voor de heer,
de nederigen zullen het met vreugde horen.

Roem met mij de grootheid van de heer,
sluit u aan om zijn naam te verheffen.

**Ik zocht de heer en hij gaf antwoord,
hij heeft mij van alle angst bevrijd.**

Wie naar hem opzien, stralen van vreugde,
schaamte zal hun gezicht niet kleuren.

**In mijn verdrukking riep ik tot de heer,
hij heeft geluisterd en mij uit de nood gered.**

Vromen, heb ontzag voor de heer:
wie hem vreest lijdt geen gebrek.

**Wie rijk was, loopt hongerig rond,
wie de heer zoekt, ontbreekt het aan niets.**

(Psalm 34:2-7.10.11, NBV)

Psalm 40

MOGELIJK: AVONDGEBED E

Vol verlangen heb ik op de heer gewacht
en hij boog zich naar mij toe,
hij heeft mijn roep om hulp gehoord.

**Hij trok mij uit de kuil van het graf,
uit de modder, uit het slijk.**

Hij zette mij neer op een rots,
een vaste grond voor mijn voeten.

Hij gaf mij een nieuw lied in de mond,

Nu kan ik zeggen: 'Hier ben ik,
over mij is in de boekrol geschreven.'
Uw wil te doen, mijn God, verlang ik,
diep in mij koester ik uw wet.

**U heer, u weigert mij uw ontferming niet,
ook nu rampen mij omringen.**

Wil uitkomst brengen, God,
heer, kom mij haastig te hulp.

Wie bij U hun geluk zoeken zullen lachen en vrolijk zijn.

**Wie van U hun redding verwachten zullen steeds weer
zeggen: 'Groot is de heer.'**

U bent mijn helper, mijn bevrijder, mijn
God, wacht niet langer.

(Psalm 40, uit vers 1-18, NBV)

Psalm 65

MOGELIJK: MORGENGEBED E

U komt de lof toe, God die woont op de Sion,
U die ons bidden hoort – tot u komt de sterveling.

**U hebt met kunde en kracht de bergen vastgezet,
u brengt het geraas van de zeeën tot bedaren, het tumult van de
volken.**

Ontzag voor u vervult de bewoners van de aarde, u
brengt gejuich van het oosten tot het westen.

**U zorgt voor het land en bevoeit het, De
rivier van God staat vol water.**

u doordrenkt de akkers en effent de kluiten,
zegt het jonge groen.

**U kroont het jaar met uw goede gaven,
waar uw voeten gaan, druipt het van overvloed,**
de heuvels omgorden zich met gejubel,
de weiden kleden zich met kudden,

de dalen tooien zich met graan.

Zij zingen en juichen elkaar toe.

(Psalm 65, uit vers 1-14, NBV)

Psalm 67

MOGELIJK: MORGENGEBED B

Dat God ons genadig is en ons zegen schenkt!
Dat Gods licht ons opgaat en zijn gezicht over ons schijnt,
**dan zal men op aarde uw weg leren kennen,
in heel de wereld uw reddende kracht.**

Dat de volken u loven, God, dat
alle volken u loven.

**Laten de naties juichen van vreugde,
want u bestuurt de volken rechtvaardig
en regeert over de landen op aarde.**

Dat de volken u loven, God, dat
alle volken u loven.

**De aarde heeft een rijke oogst gegeven,
God, onze God, zegent ons.**

Dat God ons blijft zegenen,
zodat men ontzag voor hem heeft
tot aan de einden der aarde.

(Psalm 67, naar NBV)

Psalm 71

MOGELIJK: AVONDGEBED B

Bij u, heer, schuil ik,
maak mij nooit te schande,
**red en bevrijd mij, doe mij recht,
hoor mij en kom mij te hulp.**

Wees de rots waarop ik kan wonen,
waar ik altijd heen kan gaan.

**U hebt mijn redding bevolen,
mijn rots en mijn burcht, dat bent u.**

Mijn God, bevrijd mij uit de hand van schurken,
uit de greep van wrede onderdrukkers.

**U bent mijn enige hoop,
heer, mijn God,**

van jongs af vertrouw ik op u.

Al vanaf mijn geboorte steun ik op u,
al in de moederschoot was u het die mij droeg,

**Nu ik oud en grijs ben,
verlaat mij niet, o God,**

zodat ik het nageslacht, elk nieuw kind,
kan verhalen van de macht van uw arm.

**Uw gerechtigheid rijst hoog op, o God,
u hebt grootse daden verricht, God, wie is aan u gelijk?**

(Psalm 71:1-6.18.19, NBV)

Psalm 90

MOGELIJK: AVONDGEBED D

Heer, u bent ons een toevlucht geweest
van geslacht op geslacht.

**Nog voor de bergen waren geboren,
voor u land en zee had gebaard –
u bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid.**

U doet de sterveling terugkeren tot stof
en zegt: 'Keer terug, mensenkind.'

**Duizend jaar zijn in uw ogen als de dag van gisteren die
voorbij is,
niet meer dan een wake in de nacht.**

Al onze dagen gaan heen door uw woede, wij
beëindigen onze jaren in een zucht.

**Zeventig jaar duren onze dagen,
of tachtig als wij sterk zijn.**

Het beste daarvan is moeite en leed,
het gaat snel voorbij en wij vliegen heen.

**Leer ons zo onze dagen tellen
dat wijsheid ons hart vervult.**

Laat ons uw genade zien, Heer, onze God.

**Bevestig het werk van onze handen,
het werk van onze handen, bevestig dat.**

(Psalm 90, uit vers 1-17, NBV)

Psalm 95

MOGELIJK: MORGENGEBED C

Kom, laten wij jubelen voor de heer,
juichen voor onze rots, onze redding.

**Laten wij hem naderen met een loflied,
hem toejuichen met gezang.**

De heer is een machtige God,
een machtige koning, boven alle goden verheven.

**Hij houdt in zijn hand de diepten der aarde,
de toppen van de bergen behoren hem toe,
van hem is de zee, door hem gemaakt,
en ook het droge, door zijn handen gevormd. Ga
binnen, laten wij buigen in aanbidding,
knielen voor de heer, onze maker.**

Ja, hij is onze God
en wij zijn het volk dat hij hoedt.

(Psalm 95:1-7, NBV)

Psalm 121

MOGELIJK: AVONDGEBED F

Mijn ogen sla ik op naar de bergen:
vanwaar komt mijn hulp?

**Je hulp komt van de Levende,
die hemel en aarde gemaakt heeft.**

God voorkomt dat je struikelt, je
beschermmer is je nabij

**God is wakker, hij verlaat je niet,
hij verlaat geen mens.**

De Levende waakt over je, gaat
aan je rechterhand.

**Overdag, in de zon, geen kwaad overmeestert je, 's
nachts, onder de maan, je leven is veilig.**

De Levende beschermt je tegen het kwaad,
God behoedt je leven, je ziel.

**God houdt de wacht over je gaan en je komen,
nu en voor altijd.**

(Psalm 121, bewerking Roel Bosch)

Psalm 131

MOGELIJK: AVONDGEBED C

Heer, niet trots is mijn hart,
niet hoogmoedig mijn blik,
ik zoek niet wat te groot is voor mij en te hoog gegrepen.

**Nee, ik ben stil geworden,
ik heb mijn ziel tot rust gebracht.**

Als een kind op de arm van zijn moeder
als een kind is mijn ziel in mij.

**Israël, hoop op de Heer, van
nu tot in eeuwigheid.**

(Psalm 131, NBV)

Psalm 133 en 134

MOGELIJK: MORGENGEBED D

Hoe goed is het, hoe heerlijk
om samen te wonen in eenheid!

**Goed als olie in overvloed,
die de huid van de priester zalft en zacht maakt.**

Goed als de dauw van de Hermon
die neervalt op de bergen van Sion.

**Daar geeft de heer zijn zegen:
leven voor altijd.**

‘Zegen de heer, u allen die de dienst van de heer verricht en
in het huis van de heer staat, nacht aan nacht.

Hef uw handen op naar het heiligdom en zegen de heer.’

**‘Moge uit Sion de heer u zegenen,
die hemel en aarde gemaakt heeft.’**

(Psalm 133, naar NBV; Psalm 134, NBV)

Onze Vader

In vieringen met mensen die overal vandaan komen is het gebruikelijk dat ieder het Onze Vader in de eigen taal en vertaling bidt. In een kleine groep, waar bijna iedereen dezelfde tekst kent, kan dat soms betekenen dat de ene die de tekst niet of anders kent zich buitengesloten voelt. Dan is het handig om naar deze tekst te kunnen verwijzen. Het is de oecumenische versie, door de Raad van Kerken in Nederland voorgesteld voor gebruik.

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw Naam worde geheiligd.
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede, op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven. En
leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van u is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.
Amen.

Zingen met de Iona Community

Wie wil zingen in de stijl van de Iona Community kan in elk geval terecht bij de twee bundels met vertaalde Ionaliederen:

- *Liederen & gebeden uit Iona & Glasgow* ('Iona 1'), 2004;
- *Opstaan!, Meer liederen uit Iona, Glasgow en de rest van de wereld* ('Iona 2'), 2008.

Met elkaar geven de bundels een mooi beeld van de diversiteit in muziek en tekst. Naast echte vertelliederen ook canons, vaak ritmisch, soms volksmuziek, soms moderne composities. Steeds is de muziek geschreven om gezongen te worden door mensen zonder bijzondere zangopleiding. De mogelijkheden om het meerstemmig te zingen worden aangeboden in de grotere uitgaven van deze bundels.

Al ruim voor de tijd van boekdrukkunst, beeldschermen en kopieerapparaten zongen mensen samen. Er zijn redelijk wat Ionaliederen die zo, 'uit het hoofd', gezongen kunnen worden: de voorzanger of een klein zanggroepje zingt de tekst voor, allen herhalen, en vaak kan er dan zonder moeite een meerstemmig lied gaan klinken. Voor een avondgebed buiten aan het einde van een wandeling, of na een maaltijd waar je geen gedoe met boeken en papier wilt hebben, ideaal. Zulke liederen zijn hier aangegeven met een #.

In het *Wee Worship Book* worden enkele liederen opgenomen. Daarvan zijn diverse ook, vertaald, te vinden in de twee Ionaboekjes:

- *Gloria*, Iona 1 14 #
- *Through our lives and by our prayers, Met geloof en hoop en liefde*, Iona 2 19 #
- *On God alone I wait silently, Op God alleen*, Iona 1 23, *Stel je vertrouwen*, LB 62c* #
- *Take, o take me as I am, Neem mij aan*, Iona 1 13, LB 833* #
- *Listen, Lord, Luister, God*, Iona 2 43, twee versies #

De uitgever die nauw met de Iona Community verbonden is, de Wild Goose Resource Group, heeft in de loop van ruim veertig jaar een grote hoeveelheid liederen uitgegeven, en die stroom gaat nog steeds door. Het is de moeite waard om je daarop te oriënteren. In het Schotse Liedboek, *Church Hymnary 4*, versche- nen ook diverse nieuwere en oudere Ionaliederen. Daarvan zijn er weer aardig wat, vertaald, opgenomen in het Nederlands *Lied- boek – zingen en bidden in huis en kerk* uit 2013. Omdat dat boek op veel plaatsen aanwezig is, bieden we hier een lijst met liede- ren die rechtstreeks uit de twee Nederlandse Ionabundels komen, daarna een lijst met liederen die naar onze mening goed passen bij Iona, of er rechtstreeks vandaan komen.

LIEDEREN IN HET *LIEDBOEK* (2013) UIT DE BUNDELS IONA 1 EN 2

Oftewel uit *Liederen & gebeden uit Iona & Glasgow* en *Opstaan!*.

Indien met wijzigingen opgenomen: *

Ook papierloos te zingen: #

27a	De Heer is mijn licht &
62c	Stel je vertrouwen op God alleen* # 131a
	U helpt mij, Heer, mijn trots te vergeten*
223	Opstaan, morgen, weg je sluiers, dans*
257	Nu het avond is #
301k	Kyrie eleison #
309a	Gloria a Dios #
308a	Gloria in excelsis Deo #
388	Voor ieder van ons een plaats aan de tafel
406b	Heilig, heilig, heilig #
406c	Holy, holy, holy Lord #
410	Lamb of God that take away #
426	God to enfold you/God zal je hoeden* #
458	Zuivere vlam #
701	Zij zit als een vogel*
833	Neem mij aan* #
860	Gij die ons hebt geschapen
872	Masithi: Amen #
876	Heel ons leven, de gave van God
932	Rust nu mijn ziel*

- 956 We kunnen niet meer verder voor je zorgen
975 Jezus roept hier mensen samen

LIEDEREN IN HET *LIEDBOEK* (2013) UIT BUNDELS VAN DE WGRG/IONA

Of met een duidelijke link, via andere kanalen. Te denken valt aan uitgaven van de Wereldraad van Kerken, liederen van bijvoorbeeld Fred Kaan, Bernadette Farrel.

- 4a Verhoor mij als ik roep tot U
13a Hoe lang vergeet U mij, o God
216 Dit is een morgen als ooit de eerste
303 Zonne en maan
335 Hoor het woord
377 Zoals ik ben, kom ik nabij
386 Vier met alles wat in je is
416 Ga met God en Hij zal met je zijn
418 God, schenk ons de kracht
560 Hij ging de weg zo eenzaam
695 Heer, raak mij aan met uw adem
697 Kom Schepper, Geest
706 Dans mee met Vader, Zoon en Geest
707 Dragende, moederlijke God
719 Loof God voor de vruchten van boomgaard en land
725 Gij boden rond Gods troon
738 Kom zing het lied van Eva 821
Dat de weg naar je toekomt
839 Ik danste die morgen toen de schepping begon
844 Icon of grace
849 Zoek de wegen van de wijsheid 877
Ja, ik ben het beeld van onze maker
880 Het leven op aarde is vreugde en rijkdom
881 Gaudeamus hodie
918 Stem die de stenen breekt
929 Zoals de regen onverwacht
936 Luister naar de wind, die een lied van liefde zingt
949 Nu leef ik nog, maar eenmaal komt mijn dood 970
Vlammen zijn er vele

- 982 In de bloembol is de krokus
997 – en vele duizenden, ontheemd, gevlucht uit eigen land
1000 Wij zagen hoe het spoor van God
1005 Zoekend naar licht
1014 Geef vrede door van hand tot hand

IONALIEDEREN IN ZANGEN VAN ZOEKEN EN ZIEN

Ook in de bundel *Zangen van zoeken en zien. Oecumenische liedbundel* (2015) komen Ionaliederen voor, deels weer andere dan in het *Liedboek*.

Uit *Iona 1, Liederen & gebeden*, 2004:

ZZZ 286 Licht in de nacht/Zuivere vlam # ZZZ

302 Nu het avond is #

ZZZ 491 Een vogel, ze broedt

ZZZ 564 Take, o take me as I am/Neem mij aan zoals ik ben * # ZZZ

646 Brood – hier gedeeld om het leven

Uit *Iona 2, Opstaan!*, 2008:

ZZZ 147 Vrede wens ik je toe # ZZZ

293 Kyrie (Bell) #

ZZZ 363 Op God alleen wacht ik

ZZZ 390 Dona nobis pacem in terra # ZZZ

577 Through our lives #

OVERIG

Deze selecties zijn ruim, maar het zijn wel vooral de meer bedachtzame, meditatieve of liturgische liederen. ontbreken een paar van de thema's die voor Iona zo belangrijk zijn. In de spiritualiteit van Iona zijn navolging, inzet voor vrede en gerechtigheid, verwarring, begeestering, scherpte en ophef zeker ook onderwerpen voor liederen in vieringen.

Te denken valt aan liederen als:

Iona 1 40 Wil je opstaan en mij volgen

Iona 1 21 O, waar wil je heengaan?

Iona 2 5 Duurt de oorlog voort

Voor informatie over deze en veel meer liederen is de website Kerkliedwiki.nl een belangrijke bron.

Suggesties voor liederen

IN DE MORGEN- EN AVONDGEBEDEN

BIJ DE PSALMEN

De psalmen kunnen worden voorafgegaan en besloten met een gezongen refrein, bijvoorbeeld:

Iona 2 20	Psalm 6, Mijn kussen nat van tranen #
Iona 2 27	Psalm 46, Sta stil, erken #
LB 62c	Psalm 62, Stel je vertrouwen op God alleen* #
Iona 2 16	Psalm 117, Laudate omnes gentes #

BIJ DE LEZING UIT DE BIJBEL

Er zijn geen Ionaliederen voor deze plaats vertaald en uitgegeven.

Te denken valt aan:

LB 334	Deuteronomium 30:11, Het woord dat ik jou geef
LB 335	Hoor het woord #
LB 331	Roep onze namen #

BIJ DE GEBEDEN

Hier is de keus groot. Een lied van enkele regels kan voorafgaand en aan het slot gezongen worden. Tussen de verschillende gebedsstrofen past een korte, eenregelige vorm beter.

Iona 1 34	Kom dichtbij #
Iona 2 20	Psalm 6, Mijn kussen nat van tranen #
Iona 2 41	Alleluia #
Iona 2 43	Luister, God #
Iona 2 47	Dona nobis pacem #
Iona 2 19	Met geloof en hoop en liefde #
Iona 2 39/LB 301k	Kyrie eleison #
LB 426	God to enfold you/God zal je hoeden* #
LB 458	Zuivere vlam #
LB 833	Neem mij aan* #
LB 844	Icon of grace #

BIJ HET SLOT EN HET OP WEG GAAN

Iona 1 3/LB 257	Nu het avond is #
Iona 1 50	Thuma mina #
Iona 2 18	Mayenziwe #
Iona 2 31	Vrede wens ik je toe #
Iona 2 47	Dona nobis pacem #
Iona 2 48	Amen, alleluja #

IN DE DIENST VAN DE TAFEL

Iona 1 41	Brood, hier gedeeld om het leven
LB 377	Zoals ik ben, kom ik nabij
LB 386	Vier met alles wat in je is
Iona 2 6/LB 388	Voor ieder van ons een plaats aan de tafel
Iona 1 43/ LB 406b	Heilig, heilig, heilig #
Iona 2 44/LB 406c	Holy, holy, holy Lord #
Iona 2 45	Lam van God #
Iona 2 46	Mensenzoon jij draagt #

IN DE DIENST VAN GEBED OM HEELWORDING EN HEIL

Iona 1 19	Verborgen blijft hoe Gij geneest
Iona 2 17/LB 860	Gij die ons hebt geschapen
LB 4a	Verhoor mij als ik roep tot U
LB 426	God to enfold you/God zal je hoeden* #

BIJ DE COLUMBAVIERING

Iona 1 40	Wil je opstaan en mij volgen
Iona 1 48	Gezonden door de Heer
Iona 2 9	God, zegen dit brood #

Meer informatie

De Iona Community is in de jaren dertig van de vorige eeuw ontstaan in Glasgow, en heeft daar ook het hoofdkwartier. Het is een oecumenische beweging, met leden, associates en vrienden over de hele wereld. In Nederland zijn ze verenigd in de Nederlandse Ionagroep. Deze coördineert activiteiten. Een jaarlijks kennismakingsweekend in mei hoort daarbij, vaak ook een zaterdag in de herfst, en natuurlijk ook de regiogroepen. Daarin ontmoeten betrokken vrienden van Iona elkaar regelmatig, om elkaar te inspireren en bij de les te houden.

Wie meer wil lezen kan terecht op de website www.ionagroep.nl. Daar vind je ook adresgegevens voor als je meer wilt weten over activiteiten en regiogroepen.

Ook in druk verscheen in het Nederlands het een en ander uit de kringen van de Ionagemeenschap en de Wild Goose Resource Group:

- *Liederen & gebeden uit Iona & Glasgow*, 2004.
- *Opstaan! Meer liederen uit Iona, Glasgow en de rest van de wereld*, 2008.
- Peter Millar, *Op weg met Iona. Meditaties voor geïnspireerd leven*, 2008.
- Gerke van Hiele (red.), *In de traditie van Iona. Keltisch-christelijke spiritualiteit voor vandaag*, 2015; eerder uitgegeven als *Aanwezig onderweg. Keltisch-christelijke spiritualiteit voor vandaag*, 2005.
- Roel Bosch, *Er zijn. Keltisch-christelijke geloven*, 2013.
- Anneke Oppewal-Korbijn, Iona Community, Wild Goose Resource Group, *Liturgische bouwstenen*, 2003.
- Kathy Galloway, vert. Teun Kruijswijk Jansen, Anja de Vries, *Regelmaat. Artikelen bij de regel van de Iona Community*, Utrecht 2009.

